

**“No tin motibo
fiscal pa
subi prijs cu
introduccion di
BBO na frontera”**

Pagina 6

• **Ex-casa di Joran van
der Sloot ta cambia
number di su yiu**

Pagina 2

• **E influencianan
suprimi den
identidad Arubano**

Pagina 3

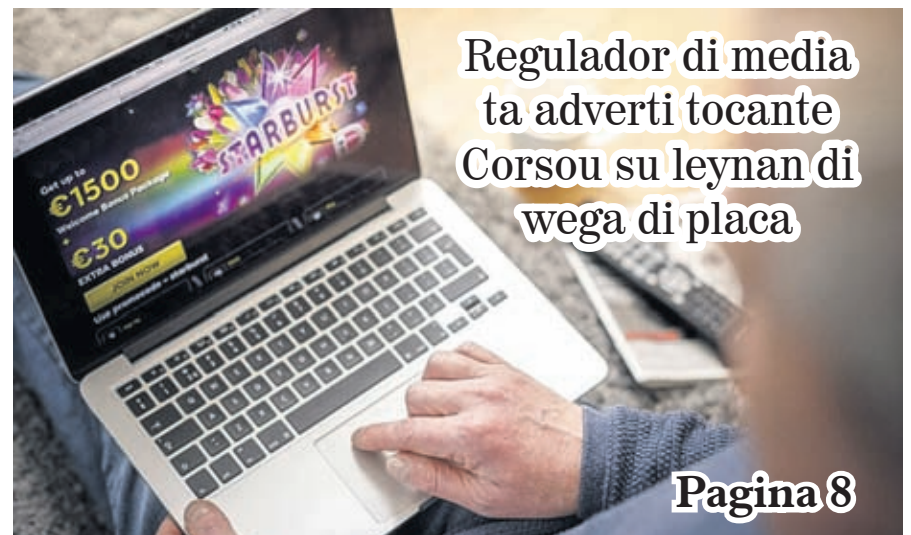
• **Minister ta elabora
riba e situacion
di werkster di e
scolnan di SKOA y
DPS**

Pagina 2

Clausura di Kibrahacha Summer Camp

Pagina 4

Regulador di media
ta adverti tocante
Corsou su leynan di
wega di placa

Pagina 8

Federacion Internacional de Sociedades ta pidi
Maduro no interveni den Cruz Cora Venezolano

Pagina 11

Ex-casa di Joran van der Sloot ta cambia number di su yiu pa distancia di su tata famoso

(msn.com) – Ex-casa di Joran van der Sloot ta spera di distancia su mes – y nan yiu muhe – for di e homber cu el a conoce mientras e tabata traha na un prison Peruano, door di tuma stapnan pa cambia e fam di su yiu pa proteg’e.

Leidy Figueroa a casa cu Van der Sloot mientras e tabata cumpliendo un sentencia di 28 aña na Peru. E pareha tabata permiti bishita conyugal, y Leidy a duna luz na un yiu muhe, Dusha Trudie van der Sloot, na 2014.

Pero awo, Figueroa no kier tin nada mas di haci cu su ex-casa, kende a entreg’e papelnan di divorcio aña pasa. “E no kier pa number [di Van der Sloot] persigui su yiu muhe,” un representante di e famia a bisa The Messenger

in Spanish. “Pues e ta bay kita ‘van der Sloot’ for di number di su yiu.”

Van der Sloot, 36, anda ta e sospechoso principal den e desaparicion di adolescente Mericano, Natalee Holloway, kende a desaparece mientras e tabata di vakantie na Aruba na 2005.

A mira Holloway pa ultimo biaha cu Van der Sloot y otro dos adolescente dia 31 di mei 2005. Ora e no a bolbe su hotel e anochi ey, autoridadnan Arubano a cuminsa un buskeda exhaustivo riba e isla. Nunca a hay’e.

Cinco aña despues, a acusa Van der Sloot di asesina estudiante di negoshi Peruano, Stephany Flores despues di descubri un laptop cu el a usa pa busca informacion tocante e caso Holloway. El a keda

setnencia cu 28 aña na Prison Miguel Castro na Lima, Peru. Tabata eynan unda el a conoce Figueroa, kende tabata bende mangel y sigaria na e prison.

Mei ultimo a bira conoci a traves di su abogado, Maximo Altez, cu Van der Sloot a pidi divorcio na Figueroa na 2022. Altez a bisa cu Figueroa a bira hopi rabia ora el a haya sa di e divorcio. E romance di e pareha, segun un articulo den The Daily Mail, a cuminsa fracasa na 2020 despues cu a acusa Van der Sloot di trece droga den prison cu un amiga, Eva Pacohuanaco, 24, segun Altez. “Leidy a continua bishitando e pa un tempo,” e abogado a agrega. “Joran tabatin cantidad di muhe... hopi muhe tabata bishit’e... pero Leidy tabata esun mas leal.”

Minister Endy Croes ta elabora riba e situacion di werkster di e scolnan di SKOA y DPS

Recientemente, Minister di Enseñansa y Deporte Endy Croes a papia tocante e asuntonan di werkster di Stichting Katholiek Onderwijs Aruba (SKOA) y Dienst Publieke Scholen (DPS).

Pa loke ta trata werkster di SKOA, ta un asunto cu tin varios aña caba andando. Minister Endy Croes a indica cu a trata di bin cu diferente solucion pa e caso aki, pero a laga esaki den man di hues. A base di veredicto di hues, tin cu cobra via “exploitatie” y no den un salario normal.

Pa loke ta trata werkster di DPS, Minister Endy Croes ta en espera di un conseho di Departamento di Recurso Humano (DRH). Desde 4 di januari 2023, tabatin varios

reunion tocante e tema aki, pa motibo cu humanitariamente DPS tin algun werkster cu tin un aña di contract. Esaki ta un preocupacion pa nan cada aña, unda cu cada aña mester renoba nan contract. Minister Endy Croes a expresa cu e no ta haya e situacion aki husto, mirando cu nan no tin un trabou fiho y no por haci prestamo pa cas of auto.

Tambe, tin un otro grupo di werkster cu ta trahando “losse uren”. Nan ta cobra pa e oranan cu nan ta traha. Pues, como cu den e luna di juli nan no ta traha, nan no ta cobra tampoco. Minister Endy Croes a indica cu e ta compronde nan dolor y pa e motibo aki a pidi DRH un conseho pa remedia e asunto aki mas pronto posibel.

E influencianan suprimi den identidad Arubano

E herencia Africano na Aruba no ta solamente e resultado di esclavitud, sino tambe di e influencia di migrantenan di descendencia Africano cu a yega despues. “Esaki sigur tin un impacto riba nos sociedad”, segun antropologo cultural, Gregory Richardson a bisa.

Esaki den un articulo di Melissa Stamper pa Caribisch Netwerk.

Den e podcast ‘Aruban Roots: het verborgen slavernijverleden’, Richardson a splica cu por observa e fluho significante di hende di origen Afro-Caribense den tres grupo distinto.

Prome tabatin e migracion forsa di hende esclavisa for di Africa. Cu establecimiento di e refineria den siglo pasa, migrantenan laboral for di islanan di habla Ingles a move pa Aruba. Y den e siglo aki, tin un fluho nobo di migrante laboral di habla Spaño.

Pa motibo di migracion for di e region durante siglos, ta mas dificil pa hopi Arubano descendiente di esclavo busca back nan historia familiar. Richardson ta nota e gap aki den su propio buskeda pa revela su historia familiar. Pa por haya sa mas tocante su antepasadonan, e no ta yega leu den archivonan di Aruba, sino cu mester bay den esnan di Sint Maarten.

E yegada di varios grupo di migrante cu origen Africano tambe a duna impulso na algo nobo riba e isla. “E creolisacion a sucede varios biaha, haciendo e herencia Africano claramente presente den cosnan diario,” segun Richardson. Ehempelnan cu ta menciona ta e idioma crioyo Papiamentu y Ingles Caribense, como tambe carnaval,

musica Calypso y cuminda ‘crioyo’ manera jambo y aros moro.

E prohibicion riba bailamento ‘vulgar’ na Carnaval di Berano na Rotterdam ta un ehemplo di con e legado di esclavitud ta persisti, segun Richardson. “Nos sa for di nos historia cu prohibi baile y musica ta un forma di supresion. Hende Caribense ta expresa nan mes mas ora nan ta confina of oprimi,” Richardson ta splica.

Musica Calypso y su cantantenan algun biaha a ser tilda di “inapropia,” “vulgar,” y acusa di promove “libertinahe” fuera di e contexto di Carnaval, Richardson ta skirbi den su tesis, den cual ta profundisa riba musica Calypso na Aruba.

For di e archivonan colonial di Aruba, ta evidente cu musica di tambu, cual igual cu Calypso ta contene elementonan Africano, tabata ser considera “entretenimento di hende salvahe” durante temponan di esclavitud. Hende tabatin mester di permiso pa toca tambu, y si no cumpli, esaki por resulta den sota.

Riba e islanan y na Hulanda, hende tabata indigna pa e prohibicion di baila y e falta di conocimiento di cultura Caribense durante Carnaval di Berano. Un di e reaccionnan rabia online tabata cu ‘[e organisadornan] no ta familiar cu nos cultura’. Varios participante a tuma e oportunidad durante e Carnaval di Berano pa resisti e prohibicion door di baila.

Ta keda importante, segun e articulo di Caribisch Netwerk, pa adresa temanan manera racismo sistémico di manera habri, ya cu tambe ta un manifestacion di e legado di esclavitud. Esaki tambe ta berdad pa Aruba, maske talbes e no ta expresa explicitamente, segun Richardson.

Arubanonan hopi biaha no ta realiza cu nan tin prehuicio den nan, manera e discusion riba cabey “bon” of “malo”, of practica di “drecha rasa,” Richardson ta splica. Minister di Cultura, Xiomara Maduro tambe a hala atencion riba e forma di colorismo aki durante un conferencia di prensa prome cu e

conmemoracion di esclavitud. “Como Reino, nos mester sana. Y esey ta traduci den un sociedad cu no ta discrimina basa riba color di cuero of si un hende tin cabey krul of no. Hopi mucha muhe ainda ta haci nan cabey stret pasobra ainda nos ta wanta e colonizador como ideal di beyesa.”

Richardson ta enfatisa cu maske completamente eradica discriminacion ta keda un reto, hende mester por discuti esaki.

Den su lectura “Aruba tambe tin historia color scur” durante un conferencia na Universidad di Aruba, Eugene van Erven, Ph.D., e ta “referi particularmente na loke mi ta percibi como e fabricacion politico di e elitenan local di un identidad nacional y autenticidad Arubano, cual mi ta teme, ta bay a custia di e cantidad di otro cultura y sub-cultura riba e isla aki,” enfatisando cu “demasiado color ta falta den e potret oficial Arubano, esun mas conspicuo siendo esun Caribense, cual ta solamente – y riba dje temporalmente – reconoci durante temporada di Carnaval. Pakico? Wel, pasobra e ta lucrativo. Pero pa resto di aña, Aruba ta nenga su identidad Anglofono Afro-Caribense.”

Segun Van Erven, mester adopta e identidad aki, cu a cuminsa evoluciona rond di 1935, como tambe e otro culturanan cu a yega despues – manera e Chines, Filipino, Portugues, como tambe e variedad di Latino – dentro di un concepto mas amplio, hopi mas multicultural, di loke ta nifica ta un Arubano. Biniendo di lugarnan manera Trinidad, Barbados, Jamaica, St. Kitts, Grenada, Anguila, Statia, St. Maarten, Guyana

y Surnam, E Arubanonan Caribense a trece hopi, hopi mas cu Calypso, steel drum, soka y Jouvay morning. Nan tambe a importa un historia cultural increible cu –hasta awendia – apenas ta ser siña den scolnan Arubano.

Manera ta conoci dia 19 di december, Minister Presidente di Hulanda, Mark Rutte a duna e prome stap importante cu e disculpa cu e Gobierno di Hulanda a ofrece pa Hulanda su envolvimento den e pasado di esclavitud. “Minister President, Mark Rutte, a enfatisa cu e prome stap ey ta un coma, no un punto final y cu aworaki, den conhuntto, nos lo traha riba e siguiente stapnan,” Minister di Cultura, Enseñanza y Ciencia di Hulanda, Robert Dijkgraaf a remarca. El a splica cu e siguiente stapnan aki tin di haci cu e aña di conmemoracion di cu a cuminsa dia 1 di juli di e aña aki. Durante e aña di conmemoracion, segun Minister Dijkgraaf ta señalá, lo enfoca ariba e sociedadnan den comunidad.

Durante e ceremonia di conmemoracion dia 1 di juli ultimo, Minister di Cultura di Aruba, Xiomara Maduro a enfatisa cu como Pais nos para keto na e aniversario aki di abolicion di esclavitud pa nos no solamente haya sa mas di nos historia, pero pa nos por purba compronde nos presente y pa nos fiha un futuro den cual nos por evita di haci e eror manera cu a wordo haci contra humanidad. Historia a muestra con nos a sa di desaroya nos mes y mira e potencial cu nos tabatin, cu nos tin y cu Dios mediante lo keda mantene como un pueblo cu a sa di desaroya su mes cu e resiliencia cu ta haci nos unico.

Tin varios experto cu a haci investigacion riba esclavitud na Aruba y riba historia colonial cu a resulta den documento, buki y documentario. Minister Maduro ta invita pueblo pa bishita Archivo Nacional di Aruba y Sala Arubiana di Biblioteca Nacional Aruba pa cera conoci cu mas di e historia di esclavitud na Aruba. Na Archivo Nacional Aruba, por ehempel, tin varios storia di esclavo y tin un registro den cual tin famnan cu ta descendiente di esclavo.

Potret di ZomerCarnaval na Rotterdam: NOS.

Kibrahacha Summer Camp a clausura cu entrega di certificado na su participantenan

Ayera a tuma e clausura di e Summer Camp pa adultonan mayor di Club Kibrahacha 60+. Lucia Hoek, coordinadora di actividad Club Kibrahacha 60+, a elabora un poco mas ariba e camp y e actividadnan cu e adultonan mayor a realisa durante e cuater simannan di e camp.

Hoek a splica cu mescos cu scol ta cera ta vakantie grandi, Club Kibrahacha tambe ta cera pa motibo cu hopi di nan boluntarionan ta bay cu vakantie y e club ta draai mas tanto ariba boluntario. Tin algun miembro cu si kier a sigui asisti na Club Kibrahacha durante vakantie y pues e club a habri un summer camp di cuater siman pa e adultonan aki.

E camp a cuminsa dia 10 di juli y a termina ayera 4 di augustus cu entrega di certificado, regalito hunto cu un lunch.

Hoek a conta cu durante e summer camp e adultonan mayor a haci diferente actividad. “Nos a bay core den bus rond, cual e adultonan mayor ta gusta masha hopi mes, nos a bay bishita Sero di Noka, Bubali Plas, Sero Crystal, Natural Bridge y tambe na Club Kibrahacha mes nos a haci diferente actividad. Nos a pinta cas di paharito, nos a pinta riba canvas, nos a haci un cahita sorpresa cual nan ta habri y nan ta haya diferente producto den dje y esey nan tin cu traha algo di come cune. Esey a bay super bunita, super bon,” el a indica.

El a agrega cu nan tabatin hersen gymnastiek, cual nan ta yama Kibra Cabes. Nan tabatin tambe scavenger hunt den cura di e club mes cual nan a yama ‘Ban cana y busca y piki’. Pa esaki e participantenan mester a cana rond y nan mester a busca diferente tipo di mata, tapadera y nan a haya informacion tambe mas amplio di e matanan cu tin den e cura di club mes.

“Nos ta super contento con el a bay. No tabatin un cantidad grandi di miembro, pasobra hopi no tin transport. Nos a hacie cu loke nos a haya y pa otro aña nos tin hopi mas plan pasobra tur e leidsternan di e aña aki, ta leidsternan di prome aña, dus aworaki nos tin mas idea pa algo hopi mas

grandi,” Hoek a remarca.

Dia 14 di augustus Club Kibrahacha ta habri su portanan back y tur miembro regular lo bin back, pero tambe Hoek a haci invitacion na pueblo. “Si bo tin un bisiña, mama, tata, ruman, un hende cu bo conoce cu tambe ta 60+, e por pasa na e club pa busca informacion,” el a finalisa.

Minister di Transport, Integridad, Naturalesa y Asuntonan di Adulto Mayor, Ursell Arends, tabata presenta na e clausura di e summer camp pa haci entrega di e certificadonan na e participantenan. “Un summer camp cu adultonan mayor por a participa durante e periodo aki. Mi ta kere di e forma aki Kibrahacha ta sigui tene nos adultonan mayor activo y mi ta spera cu mas y mas adulto mayor por participa tambe,” Minister Arends a indica.

El a remarca cu esaki ta un forma cu cual por combati soledad cu hopi biaha e adultonan mayor ta enfrente ora cu nan keda nan so na cas y di e forma aki tambe e adultonan mayor ta interactua cu otro persona y asina ta tene nan activo socialmente.

“Esey ta loke Kibrahacha a bin ta haci pa añas caba. Di parti di Gobierno y sobretodo di Ministerio di Asuntonan di Adulto Mayor nos ta sigui duna sosten y engrandece y fortifica e servicio cu Kibrahacha ta brinda,” el a remarca.

Un obstaculo cu Hoek a

mentona ta e problema di transport. Tcoante esaki Minister Arends a indica cu ora cu ta papia di e tema di movilidad, e ta un tema cardinal y dentro di poco gobierno ta bay atende cu esaki tambe.

Pa loke ta trata e tema aki el a splica cu gobierno ta bay atende cu un foro nacional pa asina hunto por yega na miho palabracionnan concreto di con ta bay atende cu e accesibilidad di e adultonan mayor pa nan por yega na mas organisacionnan cu nan por sinti nan mes activo, y mas cu tur cos, sinti nan mes aprecia den e comunidad.

“Esaki ta un tema cardinal, nos a cuminsa haci algun cambio caba, pero ta keda e obstaculo di transporte y esaki nos ta bay atende cune si,” Minister Arends a resalta.

Kedando den e mesun tema y contestando otro pregunta di prensa pa loke ta trata adultonan mayor cu ta biba na San Nicolas, cu hopi biaha ta sinti cu ta wordo negligha, Minister Arends a splica cu busnan ta sali diariamente for di Kibrahacha pa busca adultonan mayor full rond di Aruba pa asina nan por yega na e club.

El a resalta cu e Ministerio di Asuntonan di Adulto Mayor ta constantemente den comunicacion cu Kibrahacha pa wak con nan por sigui yuda pa mas adulto mayor wordo busca full rond di Aruba. “Mi ta kere no solamente Kibrahacha, pero tambe Arubus tambe por participa grandemente pa asina yuda nos

combati e falta di movilidad cu ta existi na e momentonan aki den nos comunidad,” el a finalisa.

Editor

Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager

Mariette Engelhart

Redaccion

noticia@bondia.com

Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figueroa (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta

sulaika.croes@cspnv.com

Sulaika Croes

Aviso y Arte

Sandra Loefstop

Lisa Tromp

Departamento Digital

Juan Luis Pinto

Administracion

accounting@bondia.com

Martha Arteta de Ariza

Distribucion

Jenny Kelly

Coleccion

Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press

Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press

Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion

Associated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion

Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION

Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram: bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant
redacta y imprimi na Aruba y ta
obenibel di dialuna te cu diasabra.
Ningun contenido por wordo reproduci
sin permiso di editor.

Editorial

Reforma gobernacion ta... *Otro cos cu baha gasto...*

Cu cierto interes nos a tuma nota di e comentarionan di e politico/ex-ministro cu recientemente a bolbe riba e escenario aki, tocante e necesidad pa gobierno baha gasto di e aparato gubernamental. E parti positivo ta cu e ta na favor pa en berdad baha gasto. E parti menos positivo ta cu loke e ta trece na mesa no ta asina impresionante. Por ehemplo, den pasado caba el a trece dilanti cu por baha gasto a traves di privatiza cierto servicio cu gobierno ta brinda y pasa esakinan pa entidad cu no ta responsabilidad di gobierno mas. No ta bay pa critica e vision aki sin mas, pasobra sigur tin servicio unda por pasa pa privatisacion, cumpliendo alavez cu e requisito di mehora servicio na e cliente, tumando de paso e medidanan pa aumenta eficiencia y eficacia den e entidad privatiza. Esaki sin embargo ta algo cu no ta logra sin mas y ademas si no tene cuidao, e creacion di mas entidad privatiza no ta mas cu un instrumento politico pa duna mas aliado politico puesto bon paga y segura, tanten e padrino politico ta na mando. Ta mas cu claro cu e ultimo aki no ta loke nos mester.

Tambe lo mester tuma na cuenta cu, a pesar cu por saca cierto servicio for di bao hala di gobierno pa bon motibo, e gran mayoria di servicio, y e cantidad di empleado publico cu ta involvi den esaki, ta keda existi. Esaki ta unda e esfuerzo grandi di baha gasto mester tuma lugar y loke nos por mira den ultimo añanan ta net lo contrario, unda actual gobierno a muestra un maestro den inventa servicio nobo, cu pa colmo ta ser poni apart mientras cu esey no ta necesario. Aki atrobe ta lanta e sospecha cu esaki ta sucede tambe pa crea mas puesto di honor pa duna na esnan cu ta pertenece na famia y amigo di e gobierno. Contal cu e desaroyo aki no ta yuda pa realmente baha gasto di operacion di e aparato publico.

Awor, pa bay directamente na curazon di e problema, kico ta realmente mester sucede pa logra e aparato publico eficiente y servicial, cu ta haci loke mester haci sin ta o bira neishi di faboritismo politico y di corrupcion? Pa cumenza, ban stop di papia di baha gasto y pone mas enfasis riba e reforma y mehoracion di funcionamiento di e aparato, cu no semper ta hiba nos na baha gasto, aunke e ultimo aki ta keda un meta primordial, pero no mas importante cu reforma pa mehoracion. Pa pone den palabra simple: kico publico tin na un aparato cu ta funciona bon, tecnicamente, pero no ta accesible pa e ciudadano? Di e manera ey nos ta keda paga impuesto pa algo cu no ta yuda nos como

ciudadano.

Esaki ta algo cu nos por ilustra bon cu e desaroyo di ultimo añanan den gobernacion mes. Por constata cu bao presion hulandes nos por a mira cu gobierno a haci un esfuerzo pa mantene e gastonan di personal bao di e limite stipula hunto cu Hulanda. Esaki a bay acompaña tambe pa un reduccion modera di e cantidad di empleado publico. Noo cu esaki ta yuda tanto pasobra si no ta para e crecimiento automatico di payroll cu e famoso 'periodiek' banda di promocion y sin control efectivo riba p.e. overtime, cu tempo ta bira dificil pa mantene control riba gasto. Pero, tur esey ainda no ta toca e mero curazon di e asunto: keto bay nos ta papiando cantidad na lugar di calidad. Aki ta unda e storia ta bira mas tristo ainda pasobra salvo algun ehemplo positivo, nos no ta mira un esfuerzo organiza y planifica di gobierno pa mehora su operacion. Loke por mira ta intento individual cu no ta parce elemento di un plan mas general, y den cierto caso ta parce mas bien resultado di e presion Hulandes, entre otro den cuadro di e Landspakket unda gobierno ta mara na e acuerdonan haci bao capa di e Areglo Mutuo cu a reemplaza e COHO. Por ehemplo, esaki ta e caso den e introduccion di e sistema nobo di evaluacion y promocion, cu riba su mes ta un bon paso, pero inmediatamente a keda posterga pa loke ta su implementacion den practica, lagando e interrogante ki dia realmente lo cumenza usa e instrumento aki. Suficiente pa constata cu lo tin hopi presion, for di sindicato y di den e propio partidonan, cu lo topa cu hopi caso di privilegio y patronahe cu no ta cuadra cu e forma nobo di evalua. Lo ta bon pa tuma na cuenta loke IMF ta sugeri den su ultimo informe, pa banda di aumenta capacidad di Bureau Integriteit, introduci un codigo di conducta pa empleado publico y..., "detailed asset declarations from senior public servants." Nan a cumenza mira tambe unda nos problemaman ta?

Nos mester bisa tambe cu ta riba e ultimo tereno aki, nos no conoce e ex-politico cu a bolbe como un persona cu ta boga pa loke nos a caba di describi como necesario, mas bien e tambe ta pertenece na e cultura politico bieu di patronahe y privilegio pa amigo. Cu esey nos no ta bisa cu den su practica desde awe e lo sigui cana e mesun caminda bieu ey, pero esey ta loke futuro lo muestra y ta den su man pa haci esey. Contal cu e asunto di reforma gobernacion no ta un simple asunto di baha gasto, y aparentemente no ta tur ta comprende esey.

Minister di Finanzas, Xiomara Maduro ta informa:

No tin motibo fiscal pa subi prijs di productonan cu introduccion di BBO na frontera

Dia 1 di augustus ultimo a introduci BBO na frontera. Por a tuma nota cu den comunidad tin preocupacion y ta vociferando cu establecimentonan a subi prijs di nan productonan.

Mester indica cu no tin motibo fiscal pa comercio subi prijs di productonan cu introduccion di BBO na frontera, ya cu e BBO paga na frontera por wordo deduci, e tarifa di BBO no a subi na augustus 2023 y BBO ta gastu di negoshi cu por wordo deduci. Banda di esaki a baha invoerrecchten riba un cantidad grandi di producto.

BBO paga na frontera por wordo deduci
E cobranza di BBO na frontera ta conta pa tur importador. Tanto pa persona priva, como pa comerciante cu lo paga BBO na momento di importacion. Mester tene na cuenta cu ta solamente e comerciante cu ta rebende su productonan tin derecho di deducion di e suma di BBO paga na frontera. Pa e comerciante por adkeri e derecho di deducion, e comerciante mester presenta su declaracion di BBO na Departamento di Impuesto. E BBO paga na frontera di productonan cu wordo bendi ta 100% de-

ducibel di e volumen di benta di e comerciante. Pues tur locual e paga na BBO pa producto cu e ta pone na benta, por wordo kita di e BBO cu e mester paga tur luna.

Tarifa di BBO no a subi na augustus 2023

Mester aclaria cu e tarifa di BBO no a subi dia 1 di augustus 2023, e tarifa di 7% a keda mesun cos. Solamente awo mester paga esaki adelanta. Un parti ta wordo paga riba e douanewaarde ora di importa, y un otro parti ora di paga BBO cada luna. E suma total cu mester paga na BBO ta keda mesun cos. E peso fiscal total ta 7% y no ta dobbel BBO ta wordo paga.

BBO ta gastu di negoshi cu por wordo deduci

Mester corda cu e comerciante cu ta paga BBO tur luna na Departamento di Impuesto por deduci esaki 100% como gastu di negoshi di nan winst- of inkomstenbelasting. Pues e BBO na frontera no ta duna un motibo fiscal pa aumento prijs. Comercio ta stipula su prijs basa riba mas factor/gastu cu solamente impuesto cu mester wordo paga. BBO ta un impuesto cu por wordo deduci, pues no mester ta motibo pa subida di prijsnan.

Rebaho di invoerrecchten riba cantidad grandi di producto
Ademas e mandatario ta informa cu e impuesto riba importacion di un gran cantidad di producto a wordo rebaha. Ta trata aki di 660 post den e buki di tarifa di importacion cu den practica cu ta mas o menos un 500 diferente producto cu nan invoerrecchten a baha desde 1 di augustus ultimo. Pues esaki tambe lo mester hiba na un rebaho den e prijs di varios producto.

Pa mas informacion

Den e tempo nos dilanti Departamento di Impuesto y Departamento di Aduana lo keda brinda informacion na comercio y na publico en general. Si un comerciante of consumidor mester mas spliacion, por comunica libremente via whatsapp 592 8200 of por yama na 522 7424/522 7423. Keda pendiente pa informacion riba e website di Departamento di Impuesto www.impuesto.aw y tambe nan FB page.

Pa mas informacion riba e rebaho di impuesto riba importacion por bishita e FB page di Departamento di Aduana of por mira e lista di e tarifican di importacion via https://www.overheid.aw/actueel/afkondigingsbladen_46859/

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Entre lenga crioyo espontaneo y idioma nacional formaliza...

E column aki di Bon Dia Aruba a nace di e idea den redaccion pa atende e problema cu nos tabata señala, cu tabata existi caba un idioma structura y formaliza den ley, pero cu den practica ainda tabata existi un variedad inmenso di con pa skirbi nos idioma. Esaki naturalmente tin su motibo, pa cuminsa caba e forma con nos idioma a surgi como sintesis di varios idioma cu a bin topa cu otro den nos cas y a bira parti di esaki segun cu nos hendenan den practica di tur dia tabata incorpora espontaneamente palabra, no tanto di nan preferencia, sino di nan conocimiento limita. Loke nos a yega di trece dilanti na mas cu un ocasion, ta cu nos idioma a nace y crece den un tempo cu acceso na educacion formal tabata hopi limita y cu ademas nos idioma mes pa gran parti di tur e tempo ey no tabata parti di e programa escolar, na ningun nivel. Esaki tabatin como consecuencia cu palabra tabata drenta nos vocabulario, segun e forma di pronuncia – y skirbi – cu e promer usuario a dun'e. E otro nan, cu pa mayor parti tampoco tabatin un opcion mas corecto, pa falta di conocimiento, no ta coregi y asina e palabra modifica den uso popular ta haya bida den nos vocabulario. Es mas, segun cu ta usa un palabra cu tabata pertenece na otro idioma, den su bida como parti di e vocabulario di Papiamento tambe por conoce version nobo, di cual nos no por bisa mas cu na dado momento 'un persona', nos no sa ken, a cuminsa usa e palabra den e forma modifica ey.

Pa nos comprende otro bon: esaki no ta un proceso unico, sino algo general cu ta tuma lugar den tur idioma, ya cu casi ningun idioma na mundo ta exclui di influencia exterior. Es mas, nos por considera hasta e idioma mas internacionaliza actualmente, Ingles, como un idioma 'crioyo' cu a nace di e encuentro di idioma local cu a mezcla fuertemente cu e vocabulario extenso di idioma Frances, cu su base den e vocabulario Latin. Pues di e banda ey no ta nada straño cu nos ta 'adopta' y 'adapta' palabra pa uso den nos idioma, y no tin pakico tampoco pa e proceso aki dal para, lag'e sigui su curso pasobra palabra nobo ta drenta nos territorio y nos idioma casi a base diario y ta aumenta nos vocabulario.

Sin embargo, ora nos ta yega na e punto di desea formaliza nos idioma, hasta den ley, pa crea un base mas manehable den por ehemplo educacion y comunicacion, e deseo ey ta trece cierto obligacion cune. Nos ta obliga di tuma na cuenta kico si o kico no ta pertenece na nos idioma, ademas di con ta skirbi esaki.

Kico haci anto? Hiba un politica di puritanismo, negando entrada na cierto palabra nobo, pa cual talvez ya ta existi su equivalente? Nos en todo caso no ta na favor di esey, si e palabra o expresion nobo ey ta duna un contenido mas specifico cu e otro palabra, esun original, no ta duna. Manera semper, un ehemplo reciente: nos a cuminsa ripara uso di e palabra 'ingreso' na lugar, o banda di, e tradicional 'entrada' ora ta trata di finanzas, sea personal o di entidad. Con ta mira esaki? Rechaza e uso como algo innecesario? O acepta esaki como un enriquecimiento di nos idioma, ya cu e ta duna un uso specifico cu e termino 'entrada' no ta duna? Nos ta pensa, y esey naturalmente ta un opinion, cu enriquece nos idioma ta mas importante cu defende loke tradicionalmente ta e forma usa. Ademas, nos no ta pro pa dicta ningun hende con nan mester papia, pero si ta kere tambe cu nos mester ta pro un uso y forma di skirbi consecuente, pa no termina den un libertinahe completo cu lo no beneficia e uso ya menciona den educacion y comunicacion. Ta p'esey nos no ta pro cu ta cambia, sin ningun base, e forma di cierto palabra existente den nos idioma. Por ehemplo, nos no ta mira pakico de repente ta papia di 'comportacion', na lugar di e tradicional 'comportamento', pasobra esaki no ta introduci un sinonimo cu ta enriquece nos idioma, sino cu e ta parce, cu tur respet, basa riba falta di conocimiento di nos idioma. Den e mesun categoria aki ta aparece tambe 'cargacion' na lugar di 'cargamento', entre varios otro cu nos a mira ultimamente. E tipo di vulgarisacion aki no ta aporta nada positivo na desaroyo sano di nos idioma, y ta segun nos motibo pa pone cierto limite na adopcion di cualquier novedad no bon pensa cu subi plaza. Nos tin un idioma formaliza y structura, of no?

Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki

Afl. **340.000,-**

Obtenibel na cualkier rebendado di Lotto.

sorteo ta awe nochi 7:45 pm

Merca:

CDC ta recomenda vacuna RSV preventivo nobo pa tur infante

(CNN)—Tur infante bao 8 luna di edad mester haya un vacuna anticurpa nobo pa proteha nan contra e virus sincitial respiratorio, of RSV, segun un re-

comendacion pa e Centro di Control y Prevencion di Malesa na Merca.

Un panel di expertonan independiente a conseha e agen-

cia—e Comité Consehero riba Practicanan di Inmunisacion, conoci como ACIP—a vota unanimamente diahuebs pa recomenda e inyeccion, cual lo ser aña di na e schedule di inmunisacion infantil di CDC awo cu e director di e institucion, Dr. Mandy Cohen, a firma pa esaki.

Den un segunda voto unanimo, ACIP tambe a recomenda pa cierto infante entre 8 pa 19 luna di edad haya un segunda dosis di nirsevimab pa asina yuda nan durante e segunda temporada di RSV, si nan tin malesanan scondi cu por pone nan den riesgo di hospitalisacion.

E vacuna ta e prome producto disponibel pa proteha tur infante contra RSV, un virus cu ta ataca e pulom y por causa hospitalisacion entre muchanan cu ta bao di un aña. Casonan tin e tendencia pa aumenta hopi durante e lunanan di herfst y winter. Baby mas jong tin un riesgo mas halto pa infeccion, cual por yena e pulmon cu moco, cual ta causa dificultad pa hala rosea.

RSV ta afecta cierto gruponan etnico mas duro compara cu otro. Muchanan nativo Mericano y nativo di Alaska a ser hospitalisa pa RSV 4 pa 10 biaha mas hopi cu e poblacion general, pues CDC ta bisa cu nan mester ta eligibel pa un segunda vacuna tambe.

Nirsevimab ta un anticurpa cu ta actua basta largo—un proteina cu por reconoce y gara RSV pa asina e infecta e celnan—no un vacuna. Esaki lo ser promove bao nomber Beyfortus. Miembronan di e comite tambe a vota pa agrega e vacuna den Programa di Vacuna pa Mucha, cual ta provee inmunisacion gratis pa muchanan cu no lo por a hay'e.

E vacuna aki lo ta e prome forma di inmunisacion pasivo agrega na e schedule di inmunisacion infantil. Al contrario cu vacunan, cual ta causa cu e curpa ta traha anticurpa contra patogenonan, inmunisacion pasivo no ta rekeri pa e curpa haci nada. E terapianan aki ta manda anticurpa protector den e curpa cla pa traha.

Sanofi y AstraZeneca, e dos compania promoviendo nirsevimab, ta bisa cu esaki lo ta disponibel pa pashentnan de algun luna, net na tempo pa e temporada di RSV. E recomendacion lo mester expande acceso na e terapia, cual ta un anticurpa cu ta actua pa tempo largo. Terapianan di anticurpa manera esaki por costa centares di dollar pa un solo dosis, pues hasta famianan cu seguro di salud tin chens pa paga for di nan carter mes. Pero e aprobacion for di ACIP ta nifica cu e vacuna nobo lo ser disponibel pa tur infante cu ningun costo “out-of-pocket” pa famianan. E Acto Federal di Cuido Medico ta ordena pa plannan di seguro cubri henter e terapia di inmunisacion si esaki ta recomenda pa ACIP.

Cubrimiento pa seguro por dura un rato si. Bao ley, companianan tin un aña pa implementa cubrimiento pa productonan nobo y e cubrimiento ey lo mester tuma efecto den e proximo aña e ora, pues e por 18 luna te ora cu algun plan cuminsa cubri gastonan medico.

Fabricantenan di medicamento no a anuncia e prijs di Beyfortus ainda, pero durante e reunion, Sanofi a bisa cu si e vacuna ta recomenda pa tur infante, esaki lo costa 495 dollar pa cada dosis pa pagadonan priva y 395 dollar pa e Programa di Vacuna pa Muchanan. Expertonan di CDC a crea un model di un lista di prijs cu 495 dollar pa cada dosis y a determina cu lo ta bon pa famianan si gobierno cubri esaki.

Like us on Facebook

facebook.com/bondianoticia

Corsou:

CMC su departamento di plan di capacidad ta e unico responsabel pa plania e operacionnan

(CuraçaoChronicle) - E **Hunta di directornan di Curaçao Medical Center (CMC)** a tuma nota di **informacion incorrecto tocante e departamento di plan di capacidad. Den bista di esaki, CMC su hunta di director a tuma e decision di informa pashentnan y comunidad di Corsou con e proceso di plan di operacion ta traha.**

E proceso pa plania operacion ta un colaboracion entre e departamento di plan di ca-

pacidad conhuntamente cu e specialistanan medico. E proceso aki ta traha di e siguiente manera; E especialista medico ta determina si e pashent tin mester di un operacion y den ki periodo e procedura mester keda haci. Na momento cu e especialista tuma e decisionnan aki, nan ta informa e departamento. E ta e departamento su responsabilidad pa plania e operacion y no ta determina ken lo of no lo tin un operacion.

Actualmente, CMC ta en-

frentando un escasez den empleadonan di sala di operacion. A causa di e situacion aki, solamente 3 pa 4 sala di operacion actualmente ta operacional. Den e contexto aki, e departamento di plan di capacidad ta tuma contacto cu e specialistanan medico pa determina cua pashent lo ricibi prioridad pa e operacion. Consecuentemente, e especialista medico, como parti di nan responsabilidad, ta informa e pashent tocante e schedule.

E hunta di director di CMC

ta enfatisa cu tur caso di emergencia ta ricibi prioridad. E departamento aki su rol ta simplemente di coordina y facilita e personanan selecta pa e operacion.

Corsou:

Minister Hato ta bisa cu e ta sigui ekipa e departamento di bombero pa sigura continuidad di servicio na comunidad

(CuraçaoChronicle) - **Minister di Husticia, Shalten Hato, a declara den un comunicado di prensa cu e ta altanto cu bomberonan tambe tey pa mantene y garantiza seguridad na e comunidad. Pa e motibo aki, e ta sigui inverti den e compra di ekipa pa asina sigura cu e departamento ta bon ekipa pa ehecuta su trabao.**

A causa di esaki, Minister Hato, recientemente a haci e recursonan financiero disponibel pa e compra di dos 'dual pump', cual ta sumamente necesario pa e operacionnan di bombero. E aprobacion pa e compra di 6 camara asina yama 'thermal imaging cameras' pa uso den trabao relaciona cu incidentenan reciente tambe a keda otorga.

Adicionalmente, Minister

Hato a aproba e compra di e 3 ekipa cu ta midi e presencia di material explosivo. Ademá, lo expande e cantidad di e vehiculonan disponibel cu e compra di dos pickup cu lo keda prepara pa cualkier situacion relaciona cu tempo cu lo por causa inundacion.

Hato a expresa di e manera aki cu e ta sigura un enfoke fuerte riba e materialnan necesario y ekiponan necesario pa ekipa cada agencia cu mes-

ter contribui na ordo publico pero tambe yuda den prevencion y seguridad di comunidad.

Corsou:

Regulador di media ta adverti Minister Javier Sylvania tocante Corsou su leynan di wega di placa

MAESTRO BENJAMIN

Franklin Tromp, naci dia 24 di december 1938. Ami ta un homber pensiona y mi a perde tur gana di biba na aña 2016. Mi a cuminsa sinti hopi dolor den mi pianan y mi man nan, asina tanto cu mi a keda den rolstoel. Mi a bishita varios lugar y niun caminda nan no por a yudami. Mi a hasi hopi test y tur a sali bon. Niun dokter no por a compronde dicon mi a perde movimiento den mi pianan. Ya mi tawata sintimi derota. Tur anochi 12or mi tawata lanta y mi no tawata por a drumi mas locual tawata dunami hopi rabia. Mi ruman mohe a traha un afspraak p'ami cu Maestro Benjamin. E a saminami y asina e la haya sa cu un hende a hasi bruja hopi fuerte p'ami cu a caba cu mi felisidad y mi salud. E bruja aki a wordo hasi door di un ex pareha dimi. E la hasi'e paso mi no tawata kier ta cun'e mas. Danki na Maestro Benjamin mi por a haya sa di tur e malo cu tawatin den mi curpa. Danki na Dios mi por drumi y cana atrobe. Mi ta sinti hopi bon y felis. Danki na **Maestro Benjamin** cu ta un homber hopi spiritual y cu ta traha cu Dios. Yam'e na **641.4186** y traha bo afspraak.

641.4186

(CuraçaoChronicle) - **Australian Communications and Media Authority (ACMA) a contacta e Minister di Finanzas di Corsou, Javier Sylvania, pa preveni companianan di wega di placa licencia na Corsou di atrae hungadornan di Australia. Esaki ta pasando mientras e regulacionnan nobo di wega di placa ta den proceso na Corsou.**

Corsou ta desaroyando un modelo nobo di licencia. E regulacionnan nobo pa cu wega di placa lo keda anuncia den simannan binidero. Anteriormente, e isla a anuncia cu lo tin regulacionnan nobo di wega di placa den e di dos kwartal di aña 2023. Corsou kier introduci e regimen nobo iGaming y haci e supervision di e industria mas estricto. Esaki no a ser bon ricibi pa cierto sector di e in-

dustria cu tabata gusta e isla su maneho poco estricto.

Corsou su ley nobo di wega di placa, LOK, ta permiti companianan aplica pa tanto un licencia B2C y B2B. Esaki ta valido pa un periodo di 5 aña. E estructura actual di licencia master y sub-licencia no lo ser permiti mas.

Curaçao Gaming Authority (CGA) tin e tarea di licencia, aplica y supervisa tur compania cu tin licencia.

ACMA a identifica varios website cu licencia di Corsou ta opera den Australia. Esaki

ta den violacion di Australia's Interactive Gambling Act di aña 2001, cual ta prohibi wega di placa den deporte y iGaming. Apesar di e advertencia di e regulador Australiano, e companianan ta sigui opera na Australia.

ACMA a expresa cu nan ta dispuesto pa traha cu CGA pa tuma accion contra e provision di wega di placa online den violacion di e ley Australiano. Anteriormente e aña aki, ACMA ya caba a otorga un ordo pa blokia e IP di e websitenan cu licencia di Corsou.

Di 86 edicion di evento di nabegacion “Sneekweek” na Friesland a cuminsa

(NLTimes)—E di 86 edicion di Sneekweek a cuminsa ayera den e ciudad di Sneek na Friesland.

E evento di nabegacion aki ta esun mas grandi den henter Europa y lo dura te diahuebs, dia 10 di augustus, riba Sneekemeer. Tradicionalmente, e evento ta cuminsa cu e nombramento di e Panschipper den Martiniker, sigui pa un evaluacion di boto den e Kolk banda di Wa-

terpoort.

Segun e organisadonan, aproximadamente 800 participante di diferente categoria lo competi den e careda di nabegacion riba Sneekemeer. Lo tin un curso di careda separa pa windsurfers y nabegantenan cu descapacidad.

E actividadnan no ta limita na nabegacion; esaki tambe ta inclui festividadnan. E website di e evento ta bisa: “Den

dia pa honor, den anochi pa ambiente.” Den henter e siman binidero, lo tin varios evento, incluyendo fiestanan cu presentacionnan di diferente DJ, cantante y canda, tambe como un atardi pa mucha cu un curso di obstaculo, pintura di cara y un disco pa mucha.

Sneekweek lo caba diahuebs cu un ceremonia di premio y un fiesta di clausura.

Empleado di Hema stabiel despues di hincamento; sospechoso anteriormente prohibi di drenta tienda

(NLTimes)—E sospechoso di 21 aña cu a ser deteni despues di a hinca un empleado na un tienda di Hema riba Faunastraat na Wormer, Noord Holland, ayera tabata anteriormente prohibi di drenta e tienda, segun RTL Nieuws a reporta diabierna. A translada e empleado pa un hospital cu heridanen grave. Sinembargo, awo su condicion ta stabiel.

Net prome cu e hincamento, a manda polis na e escenario pa saca e hoben di 21 aña for di e tienda pa motibo di e prohibicion riba dje. Agentenan policial a bis’e cu e no tin

permiso pa drenta back. Ora a parce cu e tabata bayendo, e agentenan tambe a bay.

Sinembargo, un rato despues, polis a ricibi un yamada cu e hoben a regresa y cu un inci-

dente di hincamento a tuma luga den e tienda. “E colega nan a bay back y por a provee

ayudo na e victima y detene e sospechoso inmediatamente,” segun un vocero di polis a declara.

E victima di 23 aña a ser translada den pura pa hospital den un condicion critico, pero manera NU.nl a reporta diabierna, awo e ta stabiel. E sospechoso ta spera di aparece den corte dialuna. E incidente a causa e tienda riba Faunastraat pa cera trempan ayera. Sinembargo e tienda lo habri atrobe awe. “Nos tin un team cla, y ta importante pa mustra cu nos t’ey back,” e vocero a bisa.

Sentencia di bida y 29.5 aña den prizon pa asesinato di stagiaire den caso di identidad incorrecto

(NLTimes)—Corte di Amsterdam a sentencia Emylio G. (30) pa bida den prizon pa e asesinato di stagiaire Mohamed Bouchikhi di 17 aña —cual el a ekiboca como e obhetivo di berdad—den un centro di comunidad den a ciudad. Co-defensor Randall D. (41) a haya un sentencia di 29.5 aña den prizon. Na mei, Ministerio Publico na Hulanda a demanda sentencia di bida pa ambos defensor.

Ambos D. & G. tabata ausente durante e veredicto, un hecho cu a irita e corte mirando e presencia di e famia di e victima. A informa corte di nan ausencia na delaster momento. Nan caso tambe ta involucra un asesinato na Amsterdam-Zuidoost y Zaandam na 2015, pero nan a ser absolti di e cargonan aki

pa corte.

Riba 26 di januari, 2018, dos homber a cana den un centro di comunidad den e barrio di Wittenburg na Amsterdam y a cuminsa los tiro. Bouchikhi a haya varios tiro. E residente di Amsterdam tabata drumi riba su stoma pa proteha su mes di e violencia ora un di e perpetrador a tir’e cu un AK-47. Dos otro tambe a sali herida durante e incidente, incluyendo e obhetivo di e tiramento, ken a haya bala den nek, y un muhe cu a haya bala den pia. E tabata trahando na e centro como un trainee.

Corte a referi na e circunstancianan como extremamente horroroso. Segun e corte, e asesinato di identidad incorrecto “ta demonstra un acto di sanger friu cu nunca nos a mira den pasado.” A ser estableci den corte cu G. y D.

tabata e tiradonan, y cu G. a tira cu un Kalashnikov, mientras D. a uza un pistol.

E victima tabata tumando un tayer di cushinamento ora e atake a tuma luga. “E atmosfera a cambia den un pesadia horibel,” e fiscal a bisa na mei. “Hopi testigo, mayoria di nan menor di edad, ta trauma pa

bida.” E morto di Bouchikhi tabatin un impacto significativo. Centares di hende a participa den e marcha silencioso den e dianan despues di su morto.

G. y D. tambe tabata sospechoso den e asesinato di hungado di baseball Siegmur Flaneur (24) na Amsterdam-

Zuidoost na februari 2015. A tira e victima di distancia cerca durante oranan di anochi. Ambos a ser absolti den e asesinato pa via di un falta di evidencia concluso. E evidencia a depende mayormente riba un testigo cu tabatin solamente informacion di oido, cual no tabata suficiente pa corte.

Colombia:

A encarcela e sospechosonan den e asesinato di miembro di polis na Neiva

(Infobae) - Fiscalía General de la Nación a informa cu Nelson Ocampo Morales y Yeison Fernando Ramirez Fajardo a keda deteni y poni den prizon como responsabelnan di e homicidio di e miembro di polis nacional Paula Cristina Ortega Cordoba, un homicidio cu a tuma luga na Neiva, Huila dia 2 di augustus.

Casi 3 ora despues di a comete e asesinato, miembronan di cuerpo policial a implementa un plan cu a consisti di cera e cayanan principal tanto na entrada y salida di e capital. E sospechosonan a keda identifica y deteni na San Antonio de Anaconia. E investigador tambe a confirma cu durante e captura, a haya e sospechosonan cu un granada y 250

gram di explosivo, ademas di 2 arma di candela, un silenciador y entre e armanan, esun cu a causa e fayecimento di e victima.

Fiscal local di Unidad de Vida de la Seccional Huila, ken a ehecuta e investigacion, a conta cu segun e caracteristicanan fisico y paña mira den e videonan, Yeison Ramirez ta

e persona cu tabata conduci e brommer mientras cu Nelson Ocampo ta e persona cu a los e tiro y a kita su arma ora cu e tabata riba vloer y herida.

A acusa ambos sospechoso di homicidio, fabricacion, trafico di arma y di carga un arma, di tin amunicion di uso restringi, di uso priva di forsa arma of explosivonan y di a

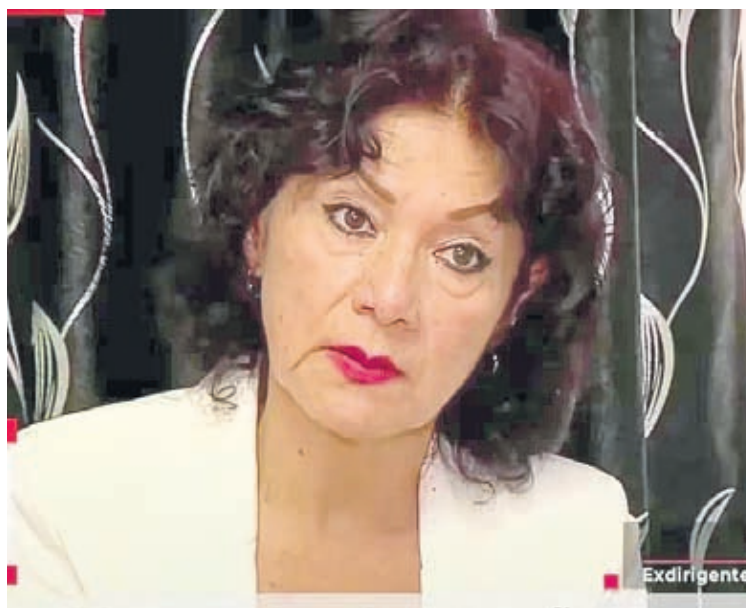
sconde material involucra den e crimen. E ultimo delito aki a ser poni den nan contra considerando cu aparentemente nan a purba di cambia e característica brommer pa asina esaki no por ser identi-

fica.

Ningun di e dos sospechoso cu a captura a acepta e cargonan cu e fiscalia a pone den na contra y a declara nan mes inocente.

Peru:

Testigo clave den investigacion contra Boluarte pa financiamiento ilegal den campaña y labamento di placa ta fayece

(Infobae) — **Marcela Saldarriaga, un testigo clave den e investigacion lansa na maart contra Presidente dina Boluarte pa supuesto financiamiento ilegal den campaña, labamento di placa, y crimen organisa, a muri diahuebs na Lima, segun Vladimir Cerrón, fundador y lider di Peru Libre, a confirma.**

Saldarriaga, ken a haya operacion na december 2022 y ken tabata enfrendando un malesa cu a test su caracter y comportamiento, segun Cuatro Poder, a haci su mes dis-

ponibel pa e Prome Fiscalía Surpraprovincial Specialisa den Delitonan di Labamento di Placa pa testifica den e caso envolviendo Boluarte, Pedro Castillo y negociante Henry Shimabukuro, ken a admiti pa financia biahenan y actividadnan proselitista di e president actual.

Saldarriaga tabata presenta riba e alfombra cora ora Castillo a tuma oficina y durante e huramento di Boluarte. El a hasta menciona cu, den su capacidad como presidente, el a bishit'e dos biaha despues di su operacion.

E tabata un piesa crucial

den e investigacion di fiscal, como cu el a confirma e existencia di un agenda secreto cu supuesto contribucionnan no declara den un caso cu a sali na cla pa docente Martiza Sánchez.

Den e agenda ey, un reunion entre e negociante Beltrán y Boluarte a ser graba, a pesar di su rechazo cu e tabata conoce. Al contrario, Shimabukuro y Sánchez a acusa e presidente di pidi 150.000 for di e doño di industria di pesca pa financia e parada organisa pa Perú Libre.

Tambe el a rechasa e acusacionnan y a considera esakinan "un movicion politico scur cu ta diseña pa destrui gobierno constitucional, democracia y institucionnan, de declaracionnan y sin evidencia."

"Sra. Dina Boluarte no a participa den ningun negociacion, peticion of fabor," su oficina a declara riba X, agregando cu "si Shimabukuro a colabora of financia actividadnan partisano, el a haci esaki completamente di su mes sin ningun transaccion comprometida."

Como resultado di e caso aki,

e oposicion den Congreso a anuncia un mocion pa kita e presidente for di poder, ken simultaneamente mester a responde na e Procurador General, Patricia Benavides, relatando na un otro caso di supuesto corrupcion relata na e supuesto irregularidad den e reclutamento di companianan pa su ex-consehero, Grika Asayag.

Asayag ta enfrendando un investigacion pa supuesto negociacion incompatibel of abuso di su posicion, cual

tambe ta involvi ex-minister di labor, Alfonso Adrianzén, y ex-presidente di EsSalud Aurelio Orellana.

Saldarriaga su morto a sosode riba e mesun dia cu Congreso a autorisa Boluarte pa biaha bay na e di Cuatro Reunion di Lider di Partidonan di Estado pa e Trato di Cooperacion Amazonia, cual lo tuma luga dia 8 y 9 di augustus na Brazil, marcando su prome biaha den exterior como lider di estado.

Puerto Rico: Presidente di LUMA Energy ta compromete pa mehora comunicacion cu cliente den 90 dia

(ElNuevoDia) – Cu e compromiso di mehora dramaticamente e comunicacion directo cu clientenan den e proximo 90 dia, presidente di LUMA Energy, Juan Saca a aparece diaranson dilanti Comision de Proyectos Estrategicos y Energia del Senado, unda el a ratifica e necesidad di fondonan adicional pa restaura e infraestructura energetico di Puerto Rico.

Den su ponencia, Saca a menciona cu e lo tuma tres luna pa logra su obhetivo di prioridad di logra un miho comunicacion cu e clientenan di LUMA, pues el a reconoce cu nan a confronta algun reto tecnico den e proceso.

“Ami lo gusta comunica a traves di mensahe di texto, ora cu nos ricibi un yamada of cualkier di e otro formanan di comunicacion, por manda na cada individuo na e pais un mensahe di texto cu e number di e discordia, bisa cuanto tempo e interrupcion ta bay dura, ki ora el a caba, cuanto nan por warda, pa e

hendenan por planifica nan bida,” el a bisa.

“E reto ta cu nos ta tuma 90 dia pa keda satisfecho cu nos ta comunicando corectamente, pero nan por spera comunicacion via radio, via television, corant. E comunicacion ta bay mehora dramaticamente, pasobra nos ta

trahando riba e tecnologia pa esey,” el a agrega.

E Salvadoreño, cu a asumi e control di e consorcio dia 1 di juli, a aparece memey di e luna aki dilanti e Comision de Energia de la Camara de Representantes. Na e momento ey, el a calcula cu lo tabata necesario alrededor di 16

mil miyon di dollar pa repara dañonan specifico relaciona cu e paso di hurcan Maria, na september di 2017, ariba nivel di transmision y distribucion.

Ribe a pregunta di e senador Javier Aponte Dalmau, presidente di e comision y e unico legislador presente durante e

bishita publico, el a ratifica cu e placa federal comprometi pa e fecha no ta bay suficiente.

Di otro banda, el a bisa cu su experiencia cu e secretaria di e Departamento di Energia di Merca (DOE), Jennifer Granholm tabata hopi bon. El a splica cu e tabatin dos encuentro cu e funcionario; uno via telefon y otro diamars, den un reunion cu varios agencianan local.

Granholm a yega dialuna Puerto Rico den su di cinco bishita oficial desde e paso di hurcan Fiona na september di 2022.

“Poco dia despues di yega LUMA, mi tabatin un combersacion via telefon cune, unda cu el a bisa mi e importancia cu tin pa e administracion di Joe Biden pa por checuta tur e proyectonan y a pidi mi pa nos accelera tur loke no por accelera. E ta un persona hopi operativo,” Saca a apunta.

Venezuela: Federacion Internacional de Sociedades ta pidi Maduro no interveni den Cruz Cora Venezolano

(ElNacional) – Vice-presidente di Federacion Internacional de Sociedades de la Cruz Roja y di Media Luna Roja (IFRC), Miguel Villarroel, a pidi Nicolas Maduro no interveni den e Cruz Cora Venezolano despues cu luna pasa Ministerio Publico a anuncia un investigacion pa presunto acoso y maltrato dentro di e institucion.

Riba un video publica ariba su rednan social, Villarroel a splica cu el a haya e noticia cu gobierno Venezolano tin intencion di interveni den Cruz Cora Venezolano y rñombra un hunta ad hoc. E peticion ta yega tambe despues cu prome vice presidente di PSUV, Diosdado Cabello, a sigura cu den e organizacion no tin statuut pa proteha e boluntarionan di abuso di poder.

“Cu e respet mas grandi mi ta solicita na presidente Nicolas Maduro cu, mirando e convenionan di Ginebra, firma y ratifica pa Estado Vene-

zolano, e abstene su mes di tuma e decision ey y permiti Cruz Cora tuma control pa e solucionnan cu lo beneficia e labor humanitario na favor di miyones di Venezolano,” e abogado a expresa.

El a pidi tambe na e mandatario pa no permiti un accion arbitrario cu lo por mancha e 128 aña di e institucion: “Miyones di Venezolano na nos pais y mundo a beneficia di e labor humanitario di Cruz

Cora. Mi ta pidi encarecidamente pa e bay na instancianan internacional di Cruz Cora of di Media Luna Roja si abo of un hende di gobierno tin un preocupacion cu e accionnan di Cruz Cora.”

Den su opinion, mester ta e principionan di humanidad, imparcialidad, neutralidad y independencia loke mester wordo emplea den e caso aki. “Sr. presidente Nicolas Maduro, manera Venezolano

cu mi ta, como boluntario di Cruz Cora cu mi ta, y como vice presidente di IFRC, mi ta solicita cu tur respet pa no permiti e intervencion den e instancia humanitario mas grandi di mundo,” Villarroel a conclui.

Siman pasa, den un mensahe ariba su cuenta di Twitter, e fiscal general, Tarek William Saab a informa cu el a designa na Fiscalia 34 cu competencia nacional den derechonan hu-

mano investiga y sanciona e hechonan denuncia recientemente ariba presunto acoso y maltrato contra boluntario y trahadonan di Cruz Cora Venezolano di parti di Mario Villarroel y miembronan di su ekipo.

El a agrega cu durante e investigacion lo preserva e identidad di e boluntarionan di e organizacion aki cu a presenta e denuncianan.

Mientras cu Cabello, durante su programa riba Venezolana de Television, a cuestiona cu e directiva di Cruz Cora tin mas di 40 aña y cu nan no ta biba na Venezuela.

“E tin mas di 40 aña aki, manipulando hopi hende na mundo, e ta conspira contra e revolucion bolivariano for di eynan, el a yega di controla hasta magistradonan for di e cargo ey. E kier laga su yiu awo y su yiu ta wordo acusa di violencia di genero,” Cabello a bisa tocante Mario Villarroel, ken ta tata di Miguel Villarroel.

Despues di tres siman yena cu actividad

Un Hospi Bondi Camp 2023 exitoso y cla pa otro año

Hospi Bondi Camp edicion 31 a yega su final despues cu pa prome biaha den historia e tin un duracion di tres siman yena cu actividad na luga di dos siman. Manera tur año Horacio Oduber Hospital ta organisa e tan anhela pe muchanan “Hospi Bondi Camp” cu ta yena cu actividad pe yunan y nieto di empleadonan. Pa mas cu treinta año caba e camp vacacional aki ta uno exitoso unda cu e mayornan por sigui traha tranquil, sabiendo cu nan yiu ta bon cuida y entretenido durante vakantie. Si man pasa, Hospi Bondi camp a culmina cu un clausura mescos tur año unda cu e muchanan ta demostra nan talento cu un show p’e mayornan por disfruta di esaki.

Rachelle Roos, cabesante di Hospi Bondi Camp, a comenta cu tres siman a pasa basta lihe. E biaha ki a agrega diferente actividad manera hiba e muchanan un pool nobo y bay otro lama esta Baby Beach y e lama dilanti Strandpolitie banda di e tan custumbra Eagle Beach. Tambe a haci actividad extra manera Hersengymnastiek y Mens Erger je Niet na Centro di Bario Brazil. Nan a bishita Aruba Aloe, bay Lava Studio y e muchanan mas chikito tambe a bay Butterfly Farm. Ademas nan a haya un bishita spontaneo di varios ex-hungador y entrenador futbolista di Ajax unda tabatin maniobranan di futbol door di e trainernan pero tambe muchanan di Hospi Bondi a demostra di tin talento p’esaki. Pues a logra yena e tres siman cu actividad diferente tur dia.

Segun Sra. Roos e muchanan a pidi pa otro año haci e camp pa tres siman atrobe. “E camp ta pasa lihe pero sinembargo e muchanan ta keda hopi cansa. E muchanan tabata yega cas net bon pa baña y subi cama pa drumi. Pa e mayornan e tres simanan tabata sublime.” Cu un sonrisa e ta conta cu “e mayornan hasta ta pidi cuater siman.”

Por ultimo Sra. Roos ta gradici hunta di directiva di Hospital mirando nan ta e motor tras di Hospi Bondi Camp y alabes e departamento di Human Resources hunto cu coleganan di communicatie, hoteldienst, cushina y tur otro colega cu a yuda masha hopi mes y tabata di gran sosten pa e camp. Ademas el a gradici e comision completo kende ta Josephine, Alexandra, Chianti y Nora y tur e lidernan y hulp cu tabata t’ey

cu hopi amor pa haci e Hospi Bondi Camp un bes mas exitoso. E muchanan sigur a crea memorianan cu lo ta graba pa

semper. Un tremendo Hospi Bondi Camp 2023 unda cu e muchanan a pasa tres siman yena di alegria, accion, aventura y amistadnan nobo. Y

claro loke tur mucha ta bisa na final ta cu nan no por warda pa otro año yega pa nan bay Hospi Bondi Camp atrobe.

Minister Maduro tabata presente na e Awards Night di Carnaval 69

Recientemente a tuma luga e Awards Night di Carnaval 69 organisa pa SMAC na unda cu a otorga e diferente premionan na esnan cu a participa y a gana den e diferente categorianan. Tabata un anochi colorido yena cu bon vibra caminda cu a duna aprecio na e creatividad di tur esnan cu a gana den nan respectivo categoria.

Na e ocasion aki, Minister di Cultura tabata tin e honor di entrega e premio pa Banda di Aña cu tabata tin Tsunami como ganador y Grupo di Aña cu a keda pa e grupo TOB. 'Danki cu boso a participa, danki pa com-

parti boso creatividad pa haci nos celebracion uno grandi y bunita un biaha mas. Danki tambe na Darren van Omeren, presidente di SMAC, pa su determinacion pa mira

nos carnaval riba pia, pa trece tur hende hunto, pa surpasa e obstaculonan cu tin. Masha danki pa un biaha mas haci nos carnaval uno grandi.' Minister Maduro a finalisa. Minister Maduro a duna un

danki ta e team completo di SMAC pa a organisa e tremendo anochi aki y tambe na esnan presente cu a sali ganador den locual ta e exposicion mas grandi di Aruba cual ta nos Carnaval.

Aruba Lions Club a ricibi “Club Excellence Award”

Aruba Lions Club, mas cu 75 aña sirbiendo comunidad di Aruba, recientemente a cuminsa cu e aña leonistico 2023 – 2024 cu ta core di 1 July 2023 pa 30 Juni 2024 y e Board nobo ta cla y motiva pa sigui haci proyectonan pa nos comunidad.

Un bunita noticia cu Aruba Lions Club kier comparti cu tur su miembronan y tambe cu Pueblo en general paso ta danki pa ayudo cu nos ta haya di nos hendenan nos por sigui haci e trabounan boluntario aki den nos comunidad. P’esey mes Aruba Lions Club ta contento di por anuncia cu e Club a ricibi e premio di excelencia “CLUB EXCELLENCE AWARD” pa e aña Leonistico 2021 – 2022 bou liderazgo di e tempo ey Presidente Aysa Magaly Franken. E “Club Excellence Award” ta e manera ideal pa asina pone e Club den e caminda di exito continuo y di gana prestigio pa asina haci un trabou excelente pa loke ta trata miembresia, servicio, lideraz-

go, organisatorio y mercadeo. Pa ricibi e galardón aki e club mester por cumpli cu e rekisitonan cu Lions Club International ta exigí, cual ta:

- Miembresia: Aki ta unda e Club mester demostra un crecemento den su miembronan den e aña Leonistico
- Servicio: Haci un

contribucion na Lions Club International Foundation cual fondonan ta ser usa ora di cualkier calamidad na nivel internacional, pero tambe si e Club a Brinda servicio of a haci un proyecto cual ta ser considera un causa humanitario. Entrega lista di actividadnan cu e club ta

participa den dje y despues raporta esaki na Lions Club International.

- Lidera y Organisa: esaki ta nifica cu e Club semper mester keda den un bon balans, pues pa tur miembro cumpli cu nan responsabilidadnan, reporta tur cos cu ta pasa den bo Club na Lions

Club Internacional y percura pa e miembronan di Club semper keda activo y motiva pa sigui yuda e causa cual ta e comunidad.

- Mercadeo: esaki ta unda cu e Club ta saca un relato den prensa of rednan social tocante nan actividadnan pa asina mantene e pueblo tambe informa kico nan ta haciendo

Ta parti di Aruba Lions Club ta nifica cu bo ta parti di un causa humano, un causa noble unda abo como ser humano ta duna bo tempo y bo oranan liber pa dedica esaki na un causa bunita y unico. Ta parti di Aruba Lions Club ta un privilegio y un honor grandi. Nos tin 75 aña caba sirbiendo e comunidad aki y nos lo sigui haci esaki tambe. Ya caba e informacion pa aña Lionsistico 2022–2023 a ser manda pa Lions Club International pa wak di Aruba Lions Club ta bolbe ricibi e Award aki. Pabien na tur miembro di Aruba Lions Club.

Como un di e scolnan ganado di e proyecto di Edutech,

Colegio Laura Wernet Paskel a ricibi chromebooks y tablets pa nan 1ste y 2de klas

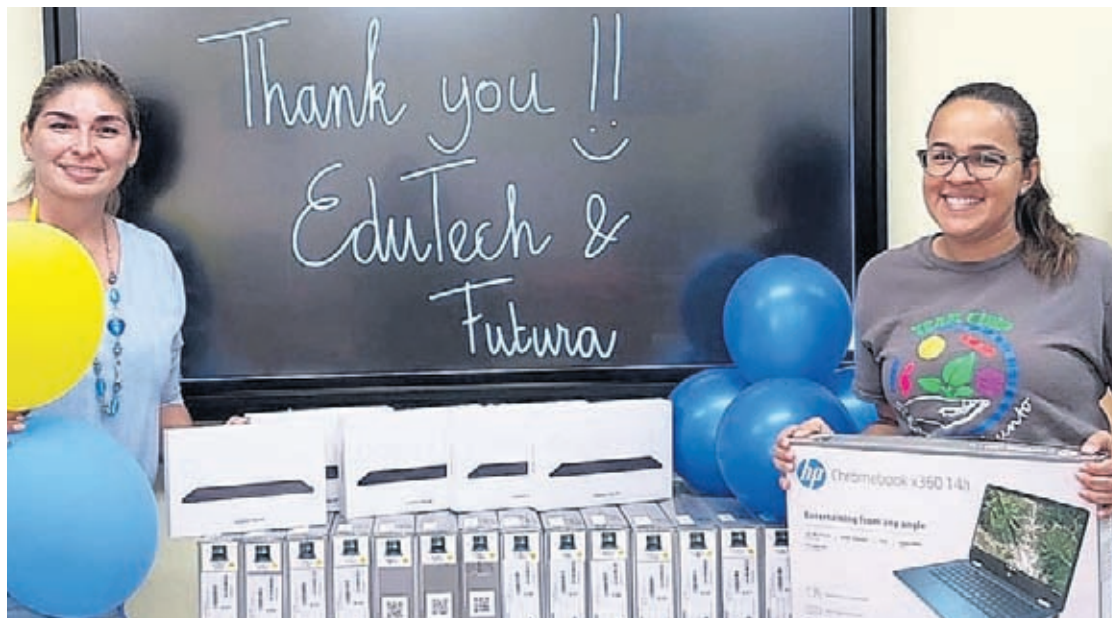
Manera ta conoci, Gobierno hunto cu Futura a introduci pa e aña escolar 2022-2023, e proyecto di Edutech, na unda ta duna oportunidad na tur scol, pa bin cu nan mesun proyecto innovativo, pa asina por gana materialnan digital pa nan scol. Pa e proyecto aki Gobierno a pone un suma di 400 mil florin disponibel pa reparti den 4 diferente ciclo.

Un di e scolnan ganado ta Colegio Laura Wernet Paskel cu ta sumamente contento di ricibi nan chromebooks y tablets pa nan 1ste y 2de klas. Esaki sigur ta un herment cu lo facilita e maestronan grandemente na momento di duna les na e muchanan.

Prome Minister Evelyn Wever-Croes, den nomber di Gobierno di Aruba ta gradici tur scol cu a participa na e proyecto di Edutech durante e ultimo aña escolar y ta encurasha tur e scolnan cu no a participa of gana, pa aplica pa e siguiente aña escolar, pa asina tin e oportunidad

pa gana materialnan digital pa nan scol. “Educacion ta e fundeshi pa nos pais por prospera, educacion ta empodera nos habitantenan y ta fortifica nos comunidad y e ta dirigi progreso. Nos sa tambe cu nos mundo ta cambiando na un nivel hopi rapido. P’esey e ta hopi importante pa nos ekipa nos generacion di hobennan cu e hermentnan necesario pa por mancha e retonan y oportunidadnan den e era digital. E unico manera cu por garantiza esaki ta door di siña nan e habilidadnan di siglo 21 pa nan por adapta y ta exitoso,” Prome Minister Wever-Croes a enfatisa.

2 Chauffeur herida den accidente ora auto RHD a bay pasa auto na Savaneta

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida banda di consultorio di Dr. Tromp riba e caminda principal na Savaneta, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente un Toyota Vitz RHD (stuurwiel banda drechi) bayendo pariba a bay pasa auto net ora un Isuzu D-Max tabata biniendo di direccion contrario y a dal den otro. Debi na e impacto riba e pick-up ambos chauffeur a resulta herida y e autonan a bay para leu di otro.

Curpa haya sin bida pabao di dam di Tanki Flip

Diahuebs mainta a drenta informe di cu lo a haya un hende cu no ta duna señal di bida banda di dam di Tanki Flip.

Mesora a dirigi un patruya na e sitio. Na yegada di e patruya a bin compronde cu un familiar a haya curpa sin bida net pabao di e dam. Polis a pidi presencia di tur e autoridadnan necesario pa cu e caso aki. E caso ta bao investigacion.

Dama chauffeur a tuma birada cu velocidad halto subi acera y kentel na Cumana

Diahuebs merdia a drenta informe di un accidente na e birada di Meiveld pa bay Cumana, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda e dama chauffeur biniendo for di Meiveld pariba a bay bira na man robes pa drenta Cumana pero su velocidad tabata

mucho haltona subi acera dal riba baranca y kentel. Na yegada di ambulans a atende e victima cu no tabata herida pero si spanta y a atende na e sitio mes.

Persecucion tras di chauffeur bao influencia di substancia causando varios accidente incluso patruya policial

Diabierna merdia un patruya a nota un chauffeur coriendo malisimo treciendo peligro den trafico y ta purba par'e pero e chauffeur lo ta bao di influencia di un of otro substancia y no kier para riba e caminda di rotonde Santa Helenastraat bayendo nort. A solicita varios patruya pa yuda para e auto Tercel berde.

Aki tabata coriendo hasta banda robes di caminda sin haci caso di polis. Na rotonde Tanki Flip ela bira bay direccion pariba bayendo

Tanki Leendert, ta te na altura di Los Cafeteros a logra para e chauffeur y a detene. Aunke ela dal varios auto den e recorrido hasta auto di polis ora di par'e. Den su poder a logra haya puiro blanco parecido na cocaina y a confisca esaki como tambe e auto.

China ta propone un limite pa uso di smartphone na muchanan di 2 ora maximo

(AP) - China su vigilante di internet a propone algun regulacion pa combati e tempo cu muchanan ta pasa riba nan smartphone, marcando e golpi mas recien na companianan manera Tencent of ByteDance, cual ta crea plataforman di red social y weganan online.

Cyberspace Administration of China a publica riba di aranson guianan riba su website, declarando cu menornan no lo mester ser permiti haci uso di mayoria servicio di internet riba celular di entre 10or di anochi te cu 6or di mainta, y cu muchanan di entre 16 pa 18 aña di edad mester limita uso di internet

na maximo 2 ora pa dia.

Muchanan entre edad di 8 pa 15 mester usa internet pa solamente 1 ora pa dia, mientras esunnan bao di 8 aña mester ser permiti 40 minuut so. Solamente cierto servicio manera aplicacion of plataforman ta considera apto pa e desaroyo fisico y mental di e menornan lo ta un excepcion. CAC no a especifica cua e servicionan aki lo ta.

E restriccionnan ta Beijing su esfuerzo mas recien pa purba di limita adiccion na internet, un problema cu e ta mira como amplio dentro di e hubentud. Den aña 2019, Beijing a limita e muchanan su tempo online hungando

wega na 90 minuut pa dia y a haci e restriccionnan aki mas estricto den aña 2021, permitiend solamente 1 ora di wega online riba diabierna, weekend y dianan festivo.

E restriccionnan recien aki ta impacta companianan manera Tencent, China su compania di weganan online mas grandi y ByteDance, cual tin e plataforma sumamente popular, y version Chines di TikTok, Douyin. Agencianan na China hopi biaha ta esun cu ta keda responsabel pa aplica e regulacionnan.

CAC a bisa cu e guianan aki ta habri pa ricibi feedback te cu dia 2 di september. No a bisa ki dia e reglanan nobo lo drenta den efecto.

Un atake cibernetico a stroba hospitalnan y cuido di salud den varios estado

(AP) - Hospitalnan y clinicanan den varios estado riba diabierna a cuminsa e proceso di recupera for di un atake cibernetico cu a stroba e sistema di nan computer, forsendo algun sala di emergencia cera y ambulancenan cu no por a keda acepta.

Varios servicio di cuido primario na facilidadnan di Prospect Medical holdings a permanece cera riba diabierna como expertonan di siguridad a traha pa determina e extento di e problema y resolve esaki. John Riggi, consehero nacional pa siguridad cibernetico y riesgo, a bisa cu e proceso di recuperacion por tuma varios siman, cu hospi-

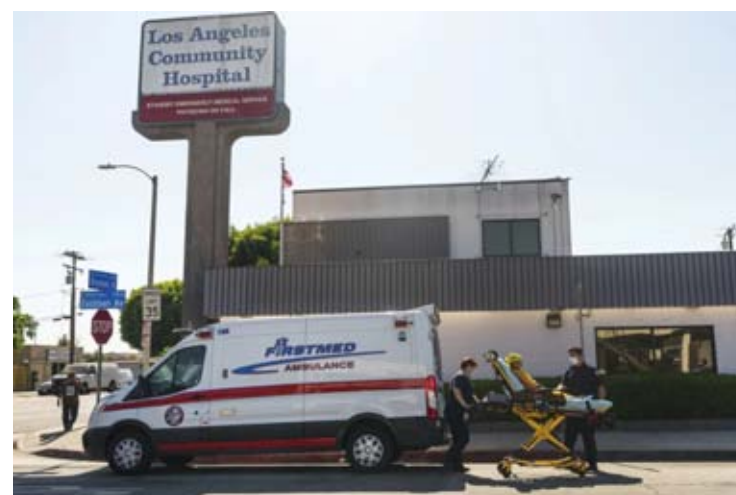

talan mientrastanto haciendo uso di sistemanan di papel y ser humano pa haci cosnan manera monitor ekipo y tin record entre departamentonan.

“Esaki ta crimennan cu ta menasa bida, cual ta un riesgo no solamente pa e siguridad di e pashentnan den e hospital, sino tambe pa henter

e comunidad cu ta depende riba e disponibilidad di e departamento di emergencia,” Riggi.

E “incidente di siguridad di data” a cuminsa diahuebs na facilidadnan opera pa Prospect, cual ta basa na California y tin hospitalnan y clinica na Texas, Connecticut, Rhode Island y Pennsylvania. “Na momento cu a tuma nota di esaki, nos a baha nos sistemanan pa proteha nan y a lansa un investigacion cu e ayudo di specialistanan cibernetico,” e compania a declara. “Mientras nos investigacion ta sigui nada, nos ta enfoca riba trata e necesidadnan importante di nos ta enfoca riba atende e necesidadnan di nos

pashentnan mientras nos ta traha diligente pa bolbe back operacion normal lo mas pronto mas posibel.”

E Cas Blanco tambe ta monitor e atake cibernetico segun Adrienne Watson, un vocero di National Security Council. Watson tambe a bisa den un declaracion “cu e Depar-

tamento di Salud y Servicio humano a keda den contacto cu e compania di ofrece asistencia federal, y nos ta cla pa provee sosten manera ta necesario pa preveni cualkier strobamento na cuido di pashent como resultado di e incidente aki.”

Hulanda:

PSV ta sali victoria contra Feyenoord y ta gana e Johan Cruijf Schaal

(NLTimes)—PSV a gana Feyenoord na De Kuip, Rotterdam, y a ricibi e Johan Cruijf Schaal ayera. Noa Lang a hinca e gol ganado pa duna Peter Bosz su prome copa como gerente di PSV.

Peter Bosz a duna Isaac Babadi un luga den su prome wega como gerente di PSV. Babadi a tuma e posicion di Xavi Simmons den e ultimo temporada, ken awo ta riba prestamo na RB Leipzig. Noa Lans ta haci su debut competitivo pa e club di Eindhoven, y un otro hungado nobo, Ricardo Pepi, ta cuminsa riba banki. Ramiz Zerrouki y Calvin Steng a hunga nan prome wega competitivo pa e club.

E wega pa e Johan Cruijff Schaal a ser hunga na De Kuip, como cu reglanan ta bisa cu semper esaki ta luga

unda e Campeonato Eredivisie a tuma luga e temporada anterior. PSV ta e team cu a gana e JC Schaal mas hopi, cu 13 victoria. Feyenoord a gana esaki cuatro biaha caba.

Feyenoord tabata cerca di kibra e empate den e prome mita. Un paso for di Ali-

reza Jahanbaksch a haya Igor Paixao despues di ocho minuut, di ken su tiro a ser salba pa e pianan di e keeper di PSV, Walter Benitez. Un eror comico a hera duna Feyenoord e avance despues di 24 minuut. Paixao tabatin e bala prome cu Benitez a scop e den direccion di un gol bashi,

unda centrocampista Ibrahim Sangare por a intercepta, pero el a faya, cual a duna Steng un oportunidad pa bay cas.

Jordan Teze a crea e prome chens pa PSV durante e wega. E hungado defensa a uza su forza pa preveni David Hancko di tira prome cu

e mes a scop den direccion di gol, pero Justin Bijlow a salba e bala.

Johan Bakayoko a forsa un salvacion for di Bijlow ora e bala a cay p'e despues di un tiro den skina. PSV a cuminsa domina ora Teze a test Bijlow atrobe cu un tiro pa gol, cual e keeper di Feyenoord a salba espectacularmente.

PSV tabatin e avance riba 79 minuut. Un paso fantastico for di Oliver Boscagli a haya e substituto Ismael Saibari, ken scop e bala pa Lang, ken a hib'e cas. Ambos banda ta cuminsa cu nan temporada di Eredivisie otro siman. PSV lo enfrente FC Utrecht na cas diasabra. Feyenoord lo cuminsa nan defensa di nan corona Eredivisie na cas contra Fortuna Sittard.

Potret di Olaf Kraak pa ANP.

Ta presenta schedule pa weganan di futbol den e proximo dianan

Den e dianan y siman binidero, lo tuma luga algun weganen di futbol entre teamnan local y di exterior. Pa e siman cu ta bin, e seleccion di U-15 di Arubaanse Voetbal Bond, tambe como e team di S.V. Britannia U-22 Damas y S.V. Dakota, lo tin nan weganan respectivo.

Ayera atardi, dia 4 di augustus, e team di seleccion U-15 di e Arubaanse Voetbal Bond a biaha bay Corsou pa asina por participa den e torneo Concacaf U15. Nan lo tin un dia pa entrena prome cu nan participa den na prome wega contra Cayman Islands dia 6 di augustus. Siguiyemente ta e wega contra Bermuda dia 7 di augustus y contra Belize, dia 8 di augustus. Tur wega lo tuma lugar den Stadion Jean Francisca Rignald y lo wordo

transmiti via e website oficial di Concacaf.

Similarmente, dos dia pasa, e team di S.V. Dakota a biaha bay Saint Kitts and Nevis pa participa den e torneo di Concacaf Caribbean Club Shield representando Aruba, cual ta tuma luga entre 3 pa 13 di augustus. Na e torneo di 2021/2022, S.V. Dakota a sali campeón caba. Ayera a tuma luga nan prome wega contra team di SWA Sharks FC di Turks and Caicos Islands den stadion Warner Park. Diadomingo awo, dia 6 di augustus, nan lo enfrente team di Scolarie di Guadeloupe 7:45pm y diamars dia 8 di augustus contra Club Sando FC di Trinidad and Tobago.

Localmente, S.V. Britannia U-22 Damas lo tin nan wega conta Jonhson University

SV BRITANNIA U-22 VS **JOHNSON UNIVERSITY**

SATURDAY AUGUST 12, 8:00 PM AT C.D. FRANKLYN BARENO STADIUM

Similarly, anyone who competes as an athlete does not received the victor's crown except by competing according th the rules

Sv Britannia Aruba

diadomingo, dia 12 di augustus. Esaki ta den conexion cu celebracion di 65 aña di S.V. Britannia. Esaki lo tuma luga

den CD Franklyn Bareño na Piedra Plat y lo cuminsa pa 8or di anochi. Fanaticada di bon futbol y

specialmente damas ta keda cordialmente invita pa bin presencia e wega aki.

Bista Politico ta un seccion di Bon Dia Aruba specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di Bon Dia Aruba y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. Bon Dia Aruba ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di Bon Dia Aruba.

BISTA POLITICO

Parlamentario Alvin Molina (MEP):

Sin coriente no tin desaroyo den agricultura

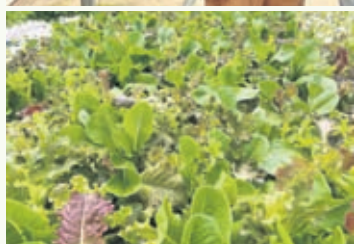
Un di e rekisitonan cu mester ta “in place” pa agricultura por ta un industria exitoso ta coriente

Durante un bishita na 297 Farm na Savaneta, Sr. Gregory Fung-A-Fat, cu ta presidente di United Farmers Aruba a splica mi e necesidad pa haya mas coriente pa 297 farm.

Pa algun aña caba e tin un “green house” unda e ta planta 11 tipo di lechuga cu su sistema di “hydroponics”. Berduranan hopi saludabel, sin kimico cu ta disponibel na supermercadonan rond Aruba y tambe na 297 Farm tur diasabra mainta.

Tin 1 “green house” cu ta funcionando, mientras riba e tereno tin espacio pa 4 mas. E problema ta cu e tin mester di mas coriente pa por pone mas “green house” funciona. ELMAR na su turno a bis’e cu e mes lo mester paga pa un power house mas grandi den su bario, cu lo costa 90 mil florin. Pesey ainda no por construi mas “green house”, no por produci mas berdura fresco pa pueblo y no por ofrece mas cupo di trabou. Un problema cu basta agricultor ta encontrando.

Berdad ta trata aki di un ser-

vicio di ELMAR, pero agricultura no ta responsabilidad di ELMAR. ELMAR ta djis un di e stakeholders cu mester wordo consulta y envolvi den e desaroyo di e industria nobo aki. Esun responsabel ta e Minister di Agricultura. E Minister lo mester interveni pa yuda agricultornan/criado di bestia ricibi suficiente energia na un tarifa cu nan por produci mas economico posibel pa pueblo di Aruba.

Parlamentario drs. Mervin Wyatt-Ras:

Gabinete Wever-Croes ta crea un sistema caminda esun cu placa so tin acceso na cuido y educacion

No ta basta cu gobierno a introduci un cuido medico di clase caminda ciudadano mester paga pa medicina, pero awor tambe ta bin cu un enseñanza di clase cu ta dificulta pa e mayor cu entrada limita por manda su yiunan scol pa haya un educacion. Esey tabata e declaracion di Parlamentario Wyatt-Ras diamars mainta na e conferencia di prensa semanal di Partido di Pueblo Arubano (AVP).

Ya caba hopi ciudadano di entrada abou of pension tin cu dicidi entre cumpra remedi of cumpra cuminda pasobra ora cu nan bay dokter, ta keda confronta cu mester paga pa cierto remedi. Esaki ta pone

cu na dado momento ta esunnan cu placa so por bay dokter; esun cu placa so por paga pa remedi na Aruba. “Consecuencia ta cu e mal-estar cu kisas tabata chikito, ta bira mas grandi y complica cu mester uza mas medicina, cirugia y/of tratamiento,” asina Wyatt-Ras a comenta.

Mescos ta sosode awo cu nos muchanan, segun e parlamentario di fraccion di AVP. Mientras cu educacion di nos hubentud ta di esencial importancia pa un comunidad por supera y involucra hubentud den su desaroyo, kico e gobierno aki ta scoge p’e? Pa no duna entidad, fundacion encarga cu enseñanza e subsidio y sosten necesario y p’esey nan mester aumenta e schoolgeld.

Wyatt-Ras a indica e aumento registra den cada nivel di educacion pa loke ta e proximo aña escolar cu ta cuminsa den algun siman. Pa MAVO schoolgeld a bira 350 florin, cu ta un aumento di 40%, pa scol basico el a subi na 275 florin, un aumento di 57% y pa kleuterschool na 250 florin, loke ta representa un 66% di aumento. Banda di esey mester paga tambe e air-cogeld.

“Imagina bo un mayor cu tres yiu cu ta bay cada nivel tin cu paga un suma di 1.325 florin total pa su yiunan por bay scol. Esaki ta un aumento absurdo y cu ta trece klassee-onderwijs,” e parlamentario a condena bisando. Mayor-nan cu ta mas fuerte financieramente ta esunnan cu por

manda muchanan scol. Si e mucha ta bay EPB, ta existi pa e tin un laptop pa por sigui les; algo cu hopi mayor no por cumpra.

Wyatt-Ras ta considera cu ta gobierno mester enfrenta e situacion aki y duna e mayornan un sosten pa yega na e aparato cu mucha mester, “pasobra computer of laptop no ta un luho mas, pero un necesidad pa por sigui e desaroyo mundial caminda nos kier pa Aruba tambe bay, pa hisa e calidad di nos enseñansa; e calidad di estudiante cu ta caba nan estudio.”

Y pa ora cu caba nan estudio na Aruba, e parlamentario tambe tin su preocupacion y p’esey algun luna atras a manda un serie di pregunta na prome minister relacio-

na cu e red di sosten cu nos becadonan tin na Hulanda. Lamentablemente, e minister president no a tuma molester sikiera pa reconoce di a ricibi e pregunta of indica si ta bay contesta nan.

Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.

BISTA POLITICO

Parlamentario Alvin Molina (MEP): Say YES to Secrets

Hotel Secrets mester bin, no tin otro manera. Stop e proyecto, basha e hotel abou of lag'e bira un ruina no ta un opcion. Esaki sigur lo costa pueblo di Aruba hopi placa na daño perhuicio. Un bon punto ta berdad ki beneficio e hotel lo trece pa Aruba y pa San Nicolas, pero stop e proyecto sigur no lo trece ningun beneficio. Manera mi a bisa anteriormente, e beneficienan lo no bin di su mes, esey ta rekeri accion. Especialmente door cu ta trata di un hotel "all inclusive". Cuponan di trabou, entrada pa caha di pueblo, oportunidadnan pa comercio y desaroyo den area di Seroe Colorado, tur ta puntonan cu mester wordo garantisa. Esfuersonan di varios ministerio ta necesario, pero posibel ta.

Cuponan di trabou: 600 cupo di trabou directo cu e hotel. Habitantenan di

pariba di brug trahando den sector hotelero pabou mester haya e opcion pa traha cerca di cas y asina spaar hopi placa y tempo di transporte. Desempleo tin, Arubiano mester di trabou, kisas nan tin mester di un curso di training pa por traha na hotel Secrets. Esaki lo yuda baha gasto di onderstand y hisa calidad di bida di hopi famia. Un topico pa Minister di Enseñansa y Minister di Labor.

Entrada pa caha di pueblo: Miyones di florin den caha di pueblo cu por wordo inverti bek den, entre otro, seguridad, medio ambiente y enseñanza. Un tarea pa Ministerio di Finanzas Publico pa sigura e "compliance".

Oportunidad pa comercio: Companianan chikito, mediano y grandi mester por ofrece nan servicio na e hotel y su clientenan. Hotel lo por colabora door di motiva su clientenan pa sali pafo y explora nos tesoronan local.

Un tarea pa Minister di Economia.

Desaroyo Seroe Colorado: Desaroya y mantene nos beachnan un manera cu Arubianonan tambe por gosa (mas ainda) di dje. Mehora infraestructura den e bario, proteha medio ambiente y proyectonan caricativo. Un colaboracion entre Ministerionan di Turismo, Infraestructura y Naturalesa.

Mando di hotel Secrets tin un rol hopi importante den tur esaki. Pesey, ta di vital importancia pa Gobierno di

Aruba tene un relacion estrecho cu esnan na cabes di e hotel. Mi trabou como Parlamentario ta pa "follow up" cu e Ministernan concerni riba e puntonan menciona. Unabes e construccion continua lo tuma un poco mas cu un aña pa hotel Secrets habri su portanan. Esaki kiermen cu di awo caba accionnan mester tuma luga. San Nicolas no mester bira un di dos Palm Beach, pero mester mantene su propio identidad. Esey hustamente ta loke e bishitante cu ta bin keda pariba di

brug ta busca y loke pueblo di San Nicolas ta ofrece nan. Mester djis "step up to the plate" di awo caba y no warda pa e trein pasa bai anto e ora ey purba "catch up". Nos mester respeta veredicto di un hues, pero mi ta spera cu hues tene cuenta si cu e consecuencianan pa comunidad y pais Aruba si mester para e proyecto aki. P'esey, mi ta urgi pueblo di Aruba pa colabora cu e causa aki y firma e peticion di San Nicolas Business Association 'say YES to Secrets'.

Presidente di Parlamento Edgard Vrolijk ta informa di procesonan y cambionan andando den Parlamento

Parlamento actualmente ta cu reces y lo ta bek na trabao dia 16 di augustus. Sigur ta hopi importante pa informa pueblo di e procesonan y sigur e trabaoonan cu a bin ta haci desde apertura di aña Parlamentario 2022-2023 te cu reces di juli. Den e prome partinan mi informa tocante e cantidad di Reunion Publico ('Openbare Vergadering y Encuentro Publico ('Openbare Bijeenkomst') tabatin de cu awor pa e aña Parlamentario 2022-2023 y tambe e proceso di independisacion di Parlamento. Den e ultimo parti aki mi lo informa pueblo tocante e mehoracion di infraestructura y ampliacion di personal na Parlamento di Aruba.

Mehoracion di infraestructura y ampliacion di personal Despues di aña parlamentario 2023-2024 lo cuminsa e trabaoonan na e parti dilanti di Parlamento. Lo cambia

e bentanan y pone bentana nobo cu ta mas eficiente pa yuda reduci uso di coriente pero tambe cu ta mas safe. Unabes cu esaki ta cla lo duna e parti dilanti su 'face-lifting'. Banda di esakinan lo bin varios inversion pa modernisacion di funcionamiento di Parlamento.

Parlamento tin su masterplan pa renobacion total di e edificio y tin un costo total di alrededor di 7 miyon florin cu lo ser parti den diferente fase. E prome fase ta e edificio den hopi mal estado direccion

Fort Zoutman, cu nos a pone den presupuesto 2024 un suma di 3.6 miyon florin pa renoba esaki. Nos ta spera di por haya aprobacion di esaki cu ta di vital importancia pa renob'e mirando su mal estado. Den 2024 tambe lo sigui enfoca pa mehoracion di parti di e sala di Parlamento cu mester wordo cambia paso e no ta den e miho estado. Pa presupuesto 2025 lo pone di dos fase cu ta rond 2 miyon florin cu lo ta destina pa e parti memey di Parlamento unda cu entre otro mester pone un lift pa e edificio por

ta accesibel, den bista cu na e momentonan aki Parlamento di Aruba no ta cumpli cu e rekisito aki ni pa su propio trahado, ni pa ningun bishitante. E ultimo fase lo mester wordo poni den presupuesto 2026 pa asina Parlamento no solamente por ta independiente pero tambe por ta un hoyo di edificio cu ta dun'e su balor di ta un Hoog College van Staat.

Banda di esaki ta necesario pa ampliacion di personal. Na e momentonan aki Parlamento ta conta cu 15 trahado unda cu mester tin un capacidad di 33 trahado. Pa 2023 ainda nos lo ta habriendo 5 funcion, entre nan un hurista, pa asina por yuda kita poco stress di trabao den bista cu ta poniendo hopi presion di trabao. Sigur un entidad manera Parlamento mester por traha den su capacidad total y esaki ta un motibo pakico tin di independisa unda cu actualmente personal ta cay bao di Gobierno y unda e stop di personal ta conta pa Parla-

mento tambe.

Asina pueblo por wak cu no solamente ta trahando pa mehoracion di funcionamiento di Parlamento y trahando pa independisa esaki. Mientras ta trahando riba esakinan ya Parlamento a conoce hopi cambio, entre otro: Parlamento tin su propio huis-houdelijke regels, richtlijn pa fractieondersteuners nobo y sigur tambe e cambionan necesario pa regeling fractie ondersteuners pa evita locual a pasa den caso Diamante y sigur a base di rapportnan di CAD a tuma decisionnan interno cu tabata necesario. Sigur pueblo por wak cu tin un masterplan pa mehora infraestructura di Parlamento y unda den un futuro cercano Parlamento tin un edificio moderno, accesibel y independiente.

Pa mas informacion por subi riba Parlamento di Aruba su website na www.parlamento.aw of por bishita nos pagina di Facebook: 'Parlamento di

Partido MEP cu campaña pa yena formulario di impuesto 2022

Lider di MEP señora Evelyn Wever-Croes, den nomber di Partido MEP ta invita tur ciudadano cu tin mester di ayudo pa yena nan formulario di Impuesto 2022, pa tuma contacto cu Partido pa asina traha un cita pa yena nan formulario di Impuesto. Partido MEP ya pa 14 aña consecutivo ta yuda nos ciudadanonan yena nan formulario di Inkomsten Belasting na CEDE di MEP.

Fecha pa yena formulario na CEDE di MEP:

- E fechanan pa luna di augustus ta: diamars 29 y diahuebs 31.
- E fechanan pa luna di September ta: diasabra 2, diamars 5, diahuebs 7, di-

asabra 9, diamars 12, diahuebs 14 y diasabra 16.

- Orarionan lo ta: Diamars y diahuebs, parti mainta 9:00am pa 12:00pm y parti atardi 6:00-9:00pm. Diasabra 9:00am pa 1:00pm.

Haci cita:

Mescos cu ultimo añanan, e biaha aki tambe e proceso lo bay solamente cu cita. Por haci un cita na number 660-2837 desde dialuna 14 di augustus for di dialuna pa diabierna, di 9'or di mainta pa 12'or di merdia. y di 1'or pa 5'or di atardi. Tur ciudadano cu tin cita lo wordo atendi mesora riba nan fecha y ningun formulario ta keda atras na CEDE di MEP, pasobra ta trata di informacion confidencial, y no por core riesgo

cu nan ta perde.

Documentonan:

Pa por yena e formulario ta importante pa bo tin comprobante y documentonan necesario entre esakinan ta: Loonopgaaf 2022 SVB, Loonopgaaf 2022 APFA, Loonopgaaf 2022 di Lago Annuity Foundation. Carta di interes di prestamo di banco. Carta di interes y gastonan di hypotheek. Carta di interes di Credit Card. Finalmente si tin yunan ta studia den exterior, mester inclui comprobante di inscripcion di e yiu na e scol den exterior. "Pues busca bo documentonan y keda pendiente. Augustus 29, na CEDE di MEP nos ta spera bo pa yuda bo un biaha mas. Manera semper mi ta recorda ciudadanonan,

paga impuesto ta deber di nos tur, pero no paga demasiado impuesto. Yena bo formu-

lario y entreg'e na tempo", Lider di MEP, señora Evelyn Wever-Croes a expresa.

Ultimo siman di e campana 'back to school'
Sea creativo, graba bo video cu chens pa gana material y uniform di scol

Nos ta drentando e ultimo siman di e campana di Partido MEP 'BACK TO SCHOOL' cu MEP na unda muchanan di scol basico y secundario por ta creativo, graba un video cu chens pa gana cadeau bon pa material y uniform di scol.

Alumnonan di scol basico y scol secundario por graba un video den forma di TikTok. E video mester ta entre 15 pa 30 seconde. Indica den e video kico mas bo ta gusta na scol. Manda e video na info@mep.aw prome cu dialuna 7 di augustus 2023. Cu esaki Partido MEP ta contribui na 4 feliz ganado hoben di scol basico y scol secundario mientras ta goza di creatividad di nos muchanan y hobennan. E prome premio pa e ganadonan di scol basico y scol secundario ta AWG. 500,- na material di scol. E di

dos premio pa e ganadonan di scol basico y scol secundario ta AWG. 150,- na uniform di scol. Ganadonan lo ricibi un cadeau bon di e suma mencionada.

Ainda tin un siman pa participa. Sea creativo ta e regla principal. Alumnonan di scol basico y scol secundario por graba un video den forma di TikTok. E video mester ta entre 15 pa 30 seconde. Indica den e video kico mas bo ta gusta na scol. Manda e video na info@mep.aw prome cu dialuna 7 di augustus 2023. Videonan cu wordo manda, lo wordo bon gescan prome cu publica nan riba paginan social di Partido MEP. Un panel di hurado independiente lo scoge e videonan ganado. Ganadonan lo wordo anuncia dia 10 di augustus pa asina nan haya chens pa bay reclama nan premio prome cu scol habri.

Resultado Sorteo 4 augustus 2023			
Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte			
DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
4487	4056	1513	8074
8669	7993	SUPER5	0929
8356	1979	-	3273

MERDIA	ANOCHI	
 Sorteo # 3992 3084 3614 4443 FP Sorteo # 3992 8633 Sorteo # 2048 6734 Sorteo # 3992 1481 Tauro Sorteo # 866 897 FP	 Sorteo # 8009 1098 9216 9075 FP Sorteo # 7053 1081 Sorteo # 1758 9230 Sorteo # 5812 4570 Piscis Sorteo # 742 605 X2	 Sorteo # 0 x Jackpot 0 x Match 4+ 0 x match 4 0 x Afl. 12,00 Sorteo # 6198 0 x Jackpot 81 x Match 4 1696 x Afl. 8,00 Sorteo # 1582 0 x Jackpot 0 x match 4 4 x Afl. 500,00 50 x Afl 50,00 63 x Afl. 15,00 Afl. 420.000,- Sorteo # <

King Classic Sudoku

		2			4		9	
8			9					
9		6			5		7	
			8			5	4	
	2		5	4		8		
	6	3		7				9
					1		3	4
	1		6	5		7		

Difficulty: ★★★★★ 8/5

©2023 King Features Syndicate, Inc.

Clasificado

ECONOMICO aviso@bondia.com

Personal GRATIS max. 20 palabra
PASA LAGA BO AVISO NA OFICINA DI BON DIA
ARUBA WESTSTRAAT#22 POR DI 9:00AM-4:00PM
Email nos na
classified@csprv.com

SERVICIO PUBLICO
Limpieza pa cas y auto
Pressure wash cura di cas
Laba muebles
Laba tapijt
Laba sienta di auto
Laba vloer
Tel. 593 9464

TA HUUR
Un cas 3 camber , 2 baño
Bario Primavera
Pa mas info por yama
Tel. 641 3290

SERVICIO PUBLICO
Construction
remodelacion di cas, traha cas,
apartment, traha y drecha dak,
electricidad, verf pega mosaico,
traha cura, plomeria. Bon prijs
Tel. 593 3141

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon
prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

TA HUUR
Cas na Bubali 17G
3 camber / 2 baño
Pa mas info
Tel. 561 1496 / 662 9832

TA BENDE
BBQ Grill tipo cilinder
"criyoyo" duradero
Prijs Afl.250
Tel. 569 7787

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta
mata, brinda tur servicio cu bo
cura mester. Tira sushi afo, tur
esaki na un super bon prijs
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente
50,- pa buelta, nos ta lante lague
limpi mane un sofo.
Arubiano trahado
Call 592 5766

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas
ta traha y drecha dak, ta basha
vloer, pleister, verf cas, traha
cura, pega mosaico y azulejo-
Tel.563 4168

SERVICIO PUBLICO
Pa tur trabou di tapiceria di
mueble, auto, yate y barco.
Nos ta haci trabou di cabana y
bambu y nos ta verf
Tel : 569 7539 /737 3993

MASSAGE PROFESIONAL
Unisex
en la puerta de tu casa
Relaja mente y cuerpo
Activa tu energía .
Por favor llama
297 630 8450 / 297 562 6172
Horario 9 am / 7 pm

SERVICIO PUBLICO
Sra. ta haci cas y negoshi limpi
tambe por cuida baby y hende
grandi part time y full time
Tel. 740 7573

TA HUUR
Se alquila habitacion con todo
incluido
Brikstraat na Playa
Tel.564 1979

TA BENDE
Combo di regalo pa
tur ocasion:
Mugs, kerki di biña, tablashi cu
leyenda
Pa mas informacion
Cell whatsapp 567 2907

SERVICIO PUBLICO
Ta haci tur trabou di
construccion y carpinteria y tur
cos cu ta furamento di stul di
bambu, cabana y toldos
Tel : 746 0518 / 569 7539

SERVICIO
Unified One Events
Photos , films, wedding
Tel. 749 2533

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up
grandi pa Afl 75,= pa buelta.
Yama nos na
561 4297 of 561 5179
Hasi Aruba Limpi.

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di
plomeria, electricidad,
hardineria incluye hiba sushi
Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta
mata, transporta frigidaire, was-
machine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVICIO PUBLICO
Pa haci trabou di verf y chapi,
tur mantencion di pafor di cas
Yama y puntra pa Benito na
Tel.630 5185

TA BUSCA
trabou pa haci cas limpi,
negoshi of oficina
Tel.561 3910

SERVICIO PUBLICO
Handyman
Pa trabou di verfmento
plumbing tuberia, chapi,
limpieza di cura, drecha mata
Tel : 567 1108

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci
reparacion di porta, ventana y
hopi mas. Arubiano Balente
Pa mas informacion por yama
Tel. 563 6762

FOR RENT
Bunita cas na Gold Coast
3 camber 2 1/2 baño, sala,
comedor, cucina y patio. Pa
mas informashon por
whatsapp
+58 414 614 7440

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of
update di bo administracion pls
contact:
Tel.568 2339

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di
electricista en general corto
circuitu y mantencion
Tel.566 5026

TA BUSCA
Señora cu auto dialuna pa
diabierna pa busca yiu di skol,
cushina y hasi limpieza di cas
11.30 -5.30
Tel. 563 8822

SERVICIO PUBLICO
Masaje relajante, sports ma-
sajes, aroma terapia, piedras
calientes, reflexologia, faciales
Sabana Basora # 157 P.Ch.
Tel. 561 8520

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha
di dialuna pa diabierna y
weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura
bon prijs. Nos ta hiba e sushi.
Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

SERVICIO PUBLICO
Hacemos todo tipo de construc-
cion, reparacion de casas, pin-
tura, acabados finos, jardines,
patios, techos a buenos precios
Tel. 569 7539 / 746 0518

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010
F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610
F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra
Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo
Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos
Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa
Hubentud
Wilhelminastraat 19
Aruba
297-588-6138
Koningin Wilhelmina
Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999
Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17
B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.
com

Stichting Fundacion
Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda
Oranjestad **San Nicolas**
Hospital **Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm **24 ora**

Botica na warda

Oranjestad: **San Nicolas:**
del Pueblo Centro Medico
Tel. 582 1253 Tel. 584 5794

EMERGENCIA **911**

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour &
Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Trekkinglijst van de Landsloterij

9de trekking																									3 augustus 2023									
-----	2217	300	4065	300	6375	250	8636	300	10675	250	12714	200	14947	300	-----	DUIZEND	19066	300	21108	300	23388	300	25487	300	27775	250	30033	125	32097	300	34134	300		
-----	2233	125	4075	250	6377	300	8667	300	10693	300	12733	125	14975	250	-----	-----	19075	250	21114	200	23399	300	25514	200	27794	300	30054	300	32114	200	34135	300		
TALLEN	2275	250	4112	300	6414	200	8675	250	10714	200	12775	250	14977	300	-----	-----	19098	300	21120	300	23414	200	25520	300	27814	200	30075	250	32132	300	34156	300		
-----	2277	300	4114	200	6422	300	8713	300	10733	125	12788	300	-----	-----	-----	19070	300	19114	200	21133	300	23418	300	25533	125	27817	300	30083	300	32133	300	34161	300	
14	200	2314	200	4133	300	6433	125	8714	200	10766	300	12814	200	-----	-----	19071	300	19133	300	21137	300	23433	125	25575	500	27819	300	30101	300	32134	300	34164	300	
33	125	2333	125	4144	300	6467	300	8733	125	10775	250	12833	125	-----	-----	DUIZEND	19020	300	21147	300	23475	250	25593	300	27833	125	30114	200	32135	300	34167	300		
55	300	2375	250	4175	250	6473	300	8760	300	10814	200	12839	300	-----	-----	-----	19023	300	21172	300	23497	300	25610	300	27875	250	30133	500	32145	300	34175	250		
65	300	2393	300	4207	300	6475	250	8761	300	10828	300	12854	300	-----	-----	-----	19025	300	21175	250	23507	300	25613	300	27914	200	30140	300	32168	300	34189	300		
75	250	2414	200	4210	300	6514	200	8768	300	10833	125	12859	300	-----	-----	-----	19030	300	21214	200	23514	200	25614	400	27925	300	30175	250	32175	250	34198	300		
143	300	2531	300	4232	125	6533	125	8775	250	10875	250	12871	300	-----	-----	-----	19033	125	21233	125	23515	300	25633	125	27933	125	30191	300	32177	300	34214	200		
147	300	2545	250	4233	125	6575	1000	8803	300	10880	300	12875	250	-----	-----	-----	19036	300	21233	125	23533	125	25675	250	27975	250	30211	300	32214	200	34233	125		
HONDERD	2488	300	4255	300	6577	300	8814	200	10914	200	12914	200	-----	-----	-----	19037	300	21247	300	23544	300	25705	300	27990	300	30214	200	32233	125	34233	300	34233	300	
TALLEN	2504	300	4275	250	6587	300	8833	125	10933	125	12932	300	15075	250	-----	-----	19038	300	21297	300	23565	300	25714	200	-----	-----	30219	300	32260	300	34243	300		
103	300	2514	200	4296	300	6598	300	8875	250	10962	300	12933	125	-----	-----	-----	19060	300	21314	200	23572	300	25714	1000	-----	-----	30233	125	32275	250	34275	250		
114	200	2537	300	4311	300	6614	400	8885	300	10966	300	12958	300	-----	-----	-----	19072	300	21328	300	23575	500	25733	125	-----	-----	30275	250	32297	300	34314	200		
118	300	2537	300	4311	300	6633	125	8903	300	11000	300	12975	250	-----	-----	-----	19070	250	21340	300	23593	300	25750	300	-----	-----	30279	300	32302	300	34330	300		
118	300	2544	300	4314	200	6648	300	8914	200	11007	300	12978	300	-----	-----	-----	19073	300	21343	300	23601	300	25775	250	-----	-----	30281	300	32308	300	34333	125		
133	500	2547	300	4326	300	6675	250	8933	125	10977	300	-----	-----	-----	-----	-----	19114	200	21375	250	23614	400	25777	300	-----	-----	30288	300	32314	200	34342	300		
143	300	2551	300	4333	125	6683	300	8933	300	10978	300	-----	-----	-----	-----	-----	19133	200	21390	300	23633	125	25814	200	-----	-----	30304	200	32333	125	34347	300		
150	300	2575	500	4375	250	6699	300	8957	300	-----	-----	-----	-----	-----	-----	DUIZEND	19176	300	21433	125	23664	300	25818	300	-----	-----	30333	125	32345	300	34348	300		
156	300	2610	750	4378	300	6706	300	8975	250	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	19177	300	21437	300	23675	250	25833	125	-----	-----	30348	300	32361	300	34353	300		
175	250	2611	750	4386	300	6714	200	8979	300	DUIZEND	13014	200	-----	-----	-----	19180	300	21477	250	23684	300	25868	300	-----	-----	30354	300	32373	300	34364	300			
214	200	2612	750	4402	300	6733	125	8985	300	-----	-----	-----	-----	-----	-----	19181	300	21485	300	23714	200	25875	250	-----	-----	30364	300	32375	250	34374	300			
233	125	*****	-----	4414	200	6775	250	8989	300	11002	300	13031	300	-----	-----	-----	19201	300	21514	200	23733	125	25910	300	-----	-----	30368	300	32375	300	34375	250		
235	300	-----	-----	4433	125	6785	300	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	19214	200	21533	125	23775	250	25912	300	-----	-----	30375	250	32376	300	34393	300		
252	300	-----	-----	4445	300	6814	200	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	19215	300	21544	200	23801	300	25914	200	-----	-----	30399	300	32377	300	34414	200		
260	300	*****	-----	4475	250	6833	125	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	19233	125	21575	500	23814	200	25933	125	-----	-----	30414	200	32414	200	34433	125		
271	300	2613	2000	4484	300	6875	250	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	19275	250	21614	400	23815	300	25952	300	-----	-----	30433	125	32424	300	34442	300		
275	250	2614	200	4514	200	6900	300	9014	200	11075	250	13075	250	-----	-----	-----	19314	200	21616	300	23833	125	25964	300	-----	-----	30448	300	32433	125	34444	300		
310	300	100000	-----	4518	300	6914	200	9033	125	11082	300	13092	300	-----	-----	-----	19323	300	21633	125	23835	300	25975	250	-----	-----	30475	250	32454	300	34475	250		
312	300	2615	2000	4533	125	6928	300	9041	300	11107	300	13114	200	-----	-----	-----	19324	125	21634	200	23844	200	25987	300	-----	-----	30498	300	32463	300	34477	300		
314	200	*****	-----	4575	500	6933	125	9059	300	11114	200	13116	300	-----	-----	-----	19374	300	21675	250	23880	300	-----	-----	-----	-----	30514	200	32475	250	34489	300		
333	125	2616	750	4614	400	6940	300	9075	250	11114	300	13118	300	-----																				

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.
"Cado Wever"

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu Dios su boluntad nos ta anuncia fayecimento di:

Hilario Vicente Kock
"Lai"
*13-09-1938 †01-08-2023

Na number di su:
Esposa: Leonida "Nora" Kock-Peña

Yiunan: Amado y Erna
Ernesto y Margaritha
Benito y Shirley
Robert

Rumannan: Chela Angela y famia
Casimira Vrolijk y famia
Monica Krozendijk y famia

Nieto y nietanan, bisanieto y bisanieta, primo y primanan, comer y compernan, sobrino y sobrinanan, swa y cuñanan y ihanan.

Demas famia: Kock, Peña, Fужooah, Soerourd-jojo, Farro, Krozendijk, Vrolijk, Hernandes, Montsanto, Angela, Kerpens, Ekdahl, Koolman.

Tur su amigonan di radio 11 meter band.

Si encaso den nos tristeza nos por a lubida algun famia, nos ta pidi nos mas sincero disculpa

Acto di despedida lo tuma lugar Diasabra 05 di Augustus 2023 na Pray Funeral Home di 9.00 am pa 11.00 am. Cremashon lo tuma lugar den seno familiar.

Nos ta lamenta cu nos no por tuma bishita di condolencia na cas pa motibo di Salud.

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Eulogio Ramon Robert
Mihor conoci como: "Loy"
13-09-1944 - †30-07-2023

Acto di entierro lo wordo anuncia despues.

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador,
mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba
berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu profundo dolor na nos curazon nos ta anuncia fayecimento di:

Nilda M Yagua Martinez
mihor conoci como: "Coco of Cuco"
*06-08-1952 †03-08-2023

Acto di despedida lo wordo anuncia despues

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

Mi Dios, Mi Señor, Mi Salvador
Cu Bo amor infinito tenemi den Bo braza
Ya no tin scuridad
Unicamente Bo Luz briyando

Cu profundo tristeza, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimento cristianamente di:

Girigorio Tromp
Mihor conoci como "Goy, Mo Goy, Buchi Goy, Grego"
*06-11-1931 - †04-08-2023

Acto di despedida lo wordo anuncia despues

KvK ta recorda fundacionnan riba obligacionnan legal importante

Camara di Comercio y Industria Aruba (KvK) kier a tuma e oportunidad pa recorda tur fundacionnan riba e siguiente obligacionnan stipula pa ley cu ta di importancia pa e fundacion. Cu e implementacion di Buki 2 di Codigo Civil di Aruba y e version adapta di e Ley di Registro Comercial, tur fundacion mester wordo inscribi na KvK.

Codigo Civil di Aruba
Cu e implementacion di Buki 2 di e Codigo Civil di Aruba riba 1 di januari 2021, tur entidad legal, incluyendo fundacionnan, tin e obligacion legal pa registra den e Registro di negoshi (Handelsregister) na KvK. Desde e fecha aki, e Registro di fundacion (Stichtingenregister), ta forma parti di e Registro di negoshi. Fundacionnan cu ya tawata inscribi den e Registro di fundacion prome cu 1 di januari 2021, no mester registra di nobo den e Registro di negoshi na KvK. E registracion aki a tuma luga automaticamente. E fundacionnan aki no mester bolbe paga e montante di inscripcion pero si mester paga e contribucion anual. Pa inscribi un cambio den statuto, lo mester paga un montante.

Ley di Registro Comercial tin consecuencia pa fundacion existente
Desde 1 di januari 2023 a drenta na vigor un version adapta di e Ley di Registro Comercial (Handelsregisterverordening). Cu e adaptacion aki, tur fundacion tin e obligacion legal pa registra, alabes paga un contribucion anual. Pa inscribi un cambio den statuto tambe lo mester paga un montante.

Inscripcion di fundacion nobo
Ora di registra un fundacion den e Registro di negoshi, mester paga un montante pa inscripcion (Eerste Inschrijving). Alabes, despues di 1 año, tin e obligacion di paga un contribucion anual. Pa inscribi un cambio den statuto tambe lo mester paga un montante.

Atencion: fundacionnan existente cu nunca a wordo registra den e Registro di fundacion of den e Registro di negoshi, fabor di haci e registracion mas lihe posibel den e Registro di negoshi na KvK. Costo di inscripcion y di e contribucion anual ta aplicabel.

Costo aplicabel
E costo di inscripcion y e contribucion anual ta stipula den e Ley di Registro Comercial y ta lo siguiente:
Costo di inscripcion di un fundacion (un biaha) ta Afl. 96,00.
Contribucion anual Afl. 96,00. Atencion: Pa fundacionnan comercial por tin un otro suma aplicabel.
Costo pa inscribi cambio den statuto (pa cada cambio di statuto) Afl. 56,00.

KvK kier recorda cu e contribucion anual conforme ley mester wordo paga prome cu 15 maart di cada año. Si acaso no a haci e pago di e contribucion anual 2023, fabor di haci e pago mas lihe posibel, pero no mas laat cu 31 di augustus 2023. Pa cualkier pregunta of informacion tocante bo cuenta pendiente, por tuma contacto via e-mail na financial@arubachamber.com of por yama na 582-1566 ext. 337/343.

Corte ta blokea prohibicion di Mississippi pa kita derecho di vota despues di cierto crimen

(AP) —Mississippi ta violando e prohibicion constitucional Mericano riba castigonan cruel y incomun por medio di kita e derecho di voto pa hendenan condena di varios crimen, un panel den corte di apelacion a dicidi diabierna.

Dos hues riba e di cinco panel Mericano di Corte Circuito di Apelacion a ordena e secretario di estado di Mississippi pa stop di impone un provision den e constitucion di estado cu ta exclui hendenan condena di crimennan specifico, incluyendo asesinato, falsificacion y bigamia, for di un derecho civil.

Si e huicio keda, miles di hende por haya nan derecho di voto back, posiblemente prome cu e eleccion general pa gobernador y otro oficina, cual ta tuma luga dia 7 di november. Procurador General Republicano di Mississippi, Lynn Fitch, ta spera di puntra henter e corte di apelacion pa reconsidera e huicio di e panel, segun su vocero, Debbie Hancock, a bisa diabierna.

E di cinco Circuito ta un di e cortenan di apelacion mas conservativo na Merca, y na

2022 el a nenga pa cambia e provisionnan di exclusion riba criminalnan di Mississippi—un huicio cu a bin den un caso separa. Na juni, e Corte Supremo Mericano a bisa cu e no lo considera e caso, permitiendo e huicio di e corte na 2022 para.

E dos caso a uza diferente argumento. E caso cu e Corte Supremo a nenga di procesa tabata a base di argumentonan tocante proteccion igual. Demandantenan a bisa cu e autornan di e Constitucion di Mississippi—cual a ser skirbi den e era di “Jim Crow”—a

kita e derecho pa vota pa crimennan cu segun nan, hendenan color scur lo tin mas chens pa comete, incluyendo falsificacion, latrocinio y bigamia.

E caso cu e corte di apelacion a duna huicio p’e diabierna ta basa riba argumentonan cu Mississippi ta imponiendo castigonan cruel y incomun cu un prohibicion di bida riba votamento despues di cierto conviccionnan criminal.

Bao constitucion di Mississippi, hendenan condena di 10 crimen specifico—incluy-

endo asesinato, falsificacion y bigamia—a perde e derecho pa vota. E procurador general di estado a expande e lista pa 22 crimen, incluyendo latrocinio y hortamento di auto.

Pa tin nan derecho di voto restaura, hendenan condena di cualkier crimen mester haya un pordon for di gobierno of persuadi legisladonan pa aproba leynan individual djis pa nan cu dos-tercer aprobacion. Legisladonan den e ultimo añanan a aproba algun di e leynan ey, y ningun e aña aki.

Den e huicio diabierna, dos

hues den favor di restaura derechonan di voto—King y Dennis—a ser nomina pa presidentenan Democratico y esun cu no tabata di acuerdo—Hues Edith H. Jones—a ser nomina pa un presidente Republicano.

Den su dissentimento, Jones a skirbi cu ora e Corte Supremo dicidi cu e Clausula di Proteccion Igual no ta prohibi estadonan di exclui criminalnan permanentemente, huesnan a bisa cu hende mester busca cambio via legisladonan di estado.

“Awe, corte ta bira e conseho aki riba su cabes,” Jones a skirbi. “No mester cambia ley via un proceso politico di labor. E corte lo haci esaki pa bo, tanten cu bo depende riba e Clausula di Debido na Proceso, en bes di e Clausula di Proteccion Igual.”

Un coalicion di gruponan apart ta apoya e reinstitucion di derechonan pa vota na criminalnan, incluyendo e Instituto Cato, e Asociacion Mericano di Libertad Condicional, y e Sindicato Mericano di Libertadnan Civil y e departamento di NAACP di Mississippi.

Tres morto den tormentanan torencial y inundacionnan na Slovenia

(AP) —Yobida torencial y inundacionnan pisa a devasta Slovenia ayera, matando al menos tres hende, cerando caminda y brugnan y hundiendo edificionan. E prome minister di Slovenia a describi e devastacion como “catastrofico.”

E agencia ambiental di Slovenia a publica un alerta di tempo di nivel mas halto despues di cu un yobida pisa a cay dentro di 24 ora den e partinan noord, noordwest y central di e pais Europeo. Mientras cu e yobida a sigui cay, autoridadnan a adverti di mas inundacion den otro area pa via di e riunan cu ta yenando demasiado.

“Nos por bisa caba cu esaki tabata un record nobo di inundacion,” segun Prome Minister Robert Golob a bisa na un conferencia di prensa despues di a debolbe for di su vakantie pa via di e inundacion. Golob a bisa cu e inundacion por ta esun di mas

grandi cu a tuma luga na Slovenia desde cu e pais a bira independiente na 1991.

Autoridadnan na Celje a ordena evacuacionnan di casi 4.000 persona, aproximadamente un decimo di e poblacion di e ciudad, mientras cu e Riu Savinja ta overflow. Den e ciudad di Ljubno, e mesun riu a bay cu casnan den su coriente. E region noord di Koroska, cual ta frontera Austria, a haya efecto mas pisa, cu brug- y camindanan destrui y e deposito di awa corta den algun area.

Autoridadnan local a puntra e gobierno Austriaco pa ta prepara pa provee cuido medico pa ciudadanonan Sloveno si mester. E hospital principal den e capital di Slovenia, Ljubljana, a bisa cu e tabata operando riba alerta y a bisa hende pa bin solamente si ta urgente.

Polis Sloveno a conta e agencia di noticia, STA, cu tres hende a fayece desde cu e

tormenta a cuminsa diahuebs anochi. Un dama Sloveno a muri den e ciudad central di Kamnik, unda inundacionnan a blokea caminda y autoridadnan a cera scol pa e dia. Dos ciudadano Hulan- des a muri den e area di sero den cercania di ciudad Kranj. Soldaatnan a yuda personal medico den e esfuerso pa recuperacion.

Expertonan ta bisa cu condicionnan di tempo extremo ta parcialmente debi na cambio di clima. Parti di Europa a

mira un record nobo di calor y a experencia incendionan forestal durante temporada di zomer.

Autoridadnan a cera un seccion di e freeway principal pa trafico y a busca pa dirigi vehiculonan pasando via Slovenia pa Italia of Austria. E agencia di carretera di e estado, DARS, a bisa cu “tur chauffeur y pasahero pega mester warda pa teamnan di emergencia y sigui nan instruccion.”

E Administracion pa Protec-

cion Civil y Alivio di Desaster a registra mas cu 1.000 incidentenan relata na e tempo dentro di 12 ora den henter e pais, segun STA. Aproximadamente 16.000 hogar a keda sin coriente; mas cu 100 edificio, incluyendo un club di deporte, a ser inunda den e area central di ciudad di Skoja Loka. Tambe a reporta derumbenan den e parti noordwest di Gorenjska. Comandante di proteccion civil regional, Klemen Smid, a bisa cu “henter Gorenjska ta bao awa.”

Petros Aquaculture Operations VBA: “De ‘goedkeuring’ voor het project is om het bedrijf op te richten”

Pagina 3

Minister Tjon levert aanklacht in tegen lokale journalist

Pagina 5

Otmar Oduber:

**De regering geeft de nodige
aandacht aan Secrets**

Pagina 2

Volgens Otmar Oduber, geeft de regering de nodige aandacht aan het Secrets Baby Beach-project

Deze week hield voormalig minister Otmar Oduber een persconferentie waarin hij het onderwerp van het Secrets Baby Beach-project aanraakte, waarvan de bouw is gestopt vanwege een groep bewoners in het gebied die tegen het project zijn.

Oduber gaf enige informatie over het Secrets-project, een project waarvan hij zei dat hij er enkele jaren aan heeft gewerkt en dat bijna vier jaar geleden, toen hij het ambt verliet, het project in de fase kwam om zijn werkzaamheden praktisch te starten. Echter, nu, vier jaar later en na een pandemie, wordt het project geconfronteerd met uitdagingen.

"Ik ben hier vandaag niet om de belangen van Secrets Resort te verdedigen, ik geloof dat ze dat zelf kunnen en bekwaam zijn om dat te doen, maar om de belangen van het

land Aruba en met name San Nicolas te verdedigen," benadrukte hij.

Hij legde uit dat de regering in de afgelopen 40 jaar op verschillende momenten heeft geprobeerd een hotel in San Nicolas te plaatsen, maar dit is niet gelukt.

Hij wees erop dat het gebied in Seroe Colorado, waar dit project zal plaatsvinden, al meer dan 40 jaar geleden is aangewezen als een gebied voor toeristische ontwikkeling.

Volgens Oduber werd het gebied in de jaren 80 en 90 geï-

dentificeerd als een economische ontwikkeling voor het toerisme van Aruba en werd het verankerd in de ROP-wetten van 2009 tot 2019. In 2019 werd het opnieuw voor 10 jaar verankerd in de ROP-wetten als een gebied bestemd voor de bouw van hotels en toeristische ontwikkeling voor ons land.

Daarnaast, voegde hij eraan toe, trad ROPV in 2021 in werking, wat de mogelijkheid creëert voor deze hotels om boven de brug te worden gebouwd.

In het verleden, herinnerde Oduber eraan, vonden er onder het kabinet van Eman II onderhandelingen plaats met de Piñero-groep op dat moment, maar helaas, en een van de redenen waarom Oduber zijn vroegere politieke partij AVP verliet, was dat het beleid een andere richting insloeg en begon te spelen met het idee van een

olieraffinaderij.

Daarna ging hij verder met uitleggen dat onder het kabinet Wever-Croes I, toen hij als Minister van Infrastructuur diende, hij de mogelijkheid schiep dat er gedurende 40 jaar veel inspanningen werden geleverd door de overheid om in San Nicolaas een hotel te krijgen om de economie van Aruba en met name San Nicolaas te diversifiëren.

"Helaas, als je nu naar de structuur kijkt die hier al staat, die een grote verandering kan teweegbrengen voor het leven boven op ons eiland, San Nicolaas en Seroe Colorado, dan zie ik dat het niet de noodzakelijke aandacht krijgt van de regering en andere instanties om dit project tegen te houden, zodat het niet vast komt te zitten zoals we in het verleden hebben gezien, waar het jarenlang is gestagneerd," benadrukte hij.

Krijgen we een soort...Trump in Aruba...?

Dit medium heeft onlangs een uitgebreid interview gehouden met de ex-politicus die enkele jaren geleden die arena had verlaten, volgens hem om gezondheidsredenen. We hebben geen reden om daaraan te twijfelen, maar wat wellicht ook een rol speelde was dat het Openbaar Ministerie zijn persoon had aangewezen als de hoofdverdachte in de corruptiezaak die de naam Flamingo had gekregen. Die zaak is nog in onderzoek, er is nog geen dagvaarding en ook geen zogenaamd sepot. Voorlopig kunnen de betrokken personen dus hun leven niet voortzetten zonder zorgen over een eventuele strafvervolgning.

Zoals altijd hanteert ons medium de regel dat iedere persoon geacht wordt onschuldig te zijn totdat het tegendeel in een onherroepelijk gerechtelijk vonnis is vastgelegd. In dit geval komt echter de vraag naar voren waarom de persoon terugkeert in de politiek, als hij mogelijk op niet al te lange termijn zijn verdediging in de rechtszaal moet gaan voeren. Wanneer dat precies zal zijn is moeilijk te zeggen maar in ieder geval, als er sprake zou zijn van strafvervolgning zou dat goed vóór de volgende verkiezingen kunnen zijn die, als alles normaal verloopt in september 2025 zullen plaatsvinden. En als hij zich tegen die tijd midden in dat gerechtelijke proces bevindt, zou dat dan enige bescherming geven? Zoals misschien het geval is in de verkiezingen in de Verenigde Staten, waar het verkozen worden tot president de deur opent naar de mogelijkheid om de strafzaak stop te zetten of zelfs jezelf gratie te verlenen, alhoewel de discussie over dit laatste nog gaande is. Hier lijkt het erop dat, zoals de zaken er nu voorstaan, het in de politiek gaan of daarnaar terugkeren geen soelaas biedt, als er eenmaal een onherroepelijk vonnis is. Maar omdat het gehele proces enkele jaren kan duren zou een strafzaak die nu begint, tegen september 2025 geen

definitief oordeel kennen, zeker niet als hij ervoor kiest om, net zoals zijn twee al veroordeelde ex-collega's van de vorige partij en regering, door te procederen tot de Hoge Raad toe. Dit kan betekenen dat een persoon nu op een kieslijst kan komen, verkozen kan worden en rustig in de Staten zitting kan nemen...

Het is daarom dat Bon Dia Aruba in het genoemde interview de vraag stelde hoe de – herboren – politicus tegen de zaak aankeek van die ene ex-collega die al in eerste aanleg is veroordeeld, maar die gebruik maakt van de gaten in onze wetgeving om toch in de volksvertegenwoordiging te blijven zitten, wat tot grote ophef heeft geleid. Zijn antwoord was dat hij wel respect zou tonen en zijn post zou opgeven, als het om een veroordeling zou gaan. Dat klinkt heel positief, vergeleken bij zijn genoemde ex-collega en diens partij die vinden dat hij in het parlement moet blijven en zelfs uitbundig feest hebben gevierd omdat de beklaagde 'slechts' één jaar gevangenisstraf kreeg opgelegd, heel wat minder dan hetgeen was geëist. Nogmaals, het klinkt heel nobel wat de nieuwe/oude politicus belooft, maar de realiteit is dat een niet onherroepelijk veroordeelde parlementariër rustig in de Staten kan blijven zitten en zijn salaris kan opstrijken tot op de dag dat de geüniformeerde dienst hem komt ophalen, mogelijk net op het moment dat hij aan een redevoering bezig is... De vraag is of dit land moet blijven bestaan dat we dit soort schande meemaken terwijl het heel goed mogelijk is deze kwestie op afdoende wijze af te handelen. Om dit te bereiken, en dit hebben we vaker naar voren gebracht, kunnen we bijvoorbeeld overwegen de regels in te voeren die het zustereiland Sint-Maarten kent. In hun staatsregeling zijn regels opgenomen die, voor zowel minister als parlementariërs, het moment bepalen waarop men in die functies geschorst respectievelijk ontslagen wordt wegens een

misdrijf. De schorsing begint al bij de voorlopige hechtenis, lang voordat sprake is van een vonnis. We willen hier niet alle details gaan behandelen, via Google is de Staatsregeling van Sint Maarten makkelijk te vinden. We denken dat we niet meer duidelijkheid nodig hebben dan daarin wordt gegeven en dit zou ons definitief bevrijden van de moreel onverkoopte situatie waarin we ons nu bevinden. Ter verduidelijking: de Arubaanse staatsregeling kent regels voor de parlementariër met betrekking tot het (passief) kiesrecht, waarin wordt gesteld dat een persoon die is veroordeeld tot een gevangenisstraf van minstens één jaar en tevens bij vonnis is uitgesloten van dat kiesrecht, geen zitting kan nemen. Dat is alles wat er is en daarom bevinden we ons nu waar we zijn...

Wat natuurlijk ontbreekt is de bereidheid van onze volksvertegenwoordigers om het voorbereidende werk te gaan verrichten om die wijziging van onze staatsregeling mogelijk te maken. We kijken daarbij zeker in de richting van de coalitiepartijen die, terecht, kritiek hebben geleverd op het kennelijk gebrek aan moreel besef bij de eeuwige rivaal, die rustig doorgaat met hun al veroordeelde collega die in afwachting is van de behandeling van zijn zaak in hoger beroep. Het is niet voldoende om alleen maar kritiek te uiten, het is mogelijk en noodzakelijk om actie te ondernemen. En als men de tekst van het zustereiland niet wenst te kopiëren, zet dan enkele ervaren wetgevingsjuristen aan het werk om een tekst in diezelfde geest te produceren. Met de twee Statenleden die de van enige ethiek en moraliteit gespeende partij onlangs is kwijtgeraakt en die nu onafhankelijk lid zijn, en de andere oppositieleiden, die ook blij moeten geven van hun voornemen ons te bevrijden van deze schande, moet het mogelijk zijn de 14 stemmen samen te brengen om de staatsregeling te wijzigen.

Oprichter van Petros Aquaculture Operations VBA, Gunnar Bracelly:

“De 'goedkeuring' die we hebben voor het project is de goedkeuring om het bedrijf op te richten”

Onlangs is informatie bekend geworden over het lokale bedrijfsproject Petros Aquaculture Operations VBA, dat van plan is een viskwekerij op zee te openen met behulp van de technologie van InnovaSea. Aruba Vandaag heeft een gesprek gehad met Gunnar Bracelly, die de oprichter is van Petros Aquaculture, en ontving meer informatie en verduidelijking over dit project.

Eerder werd gemeld dat Innovasea in een persbericht aangaf dat Petros goedkeuring van de overheid had gekregen voor hun bedrijf. De Minister van Natuur, Ursell Arends, verklaarde echter dat het bedrijf nog geen toestemming of ontheffing heeft aangevraagd, wat voor enige verwarring zorgde.

Bracelly benadrukt dat hij een zeer open persoon is die transparantie in zijn zaken prefereert, en daarom nam hij de tijd om duidelijkheid te verschaffen over alle twijfels die waren gerezen met betrekking tot zijn bedrijf. "Ik ben geen politicus; ik heb technische wetenschappen gestudeerd. Ik houd van feiten, wetenschap, of iets wel of niet zo is."

Om te beginnen, ging Bracelly in op de opmerking van Minister van Natuur, Ursell Arends, die zei dat ze geen toestemming of ontheffing hadden aangevraagd voor dit project. "We zijn ons er goed van bewust dat er veel vergunningen zijn die je moet verkrijgen voordat je de realisatie van zo'n project kunt bereiken. Daarom zijn alle antwoorden die je van Minister Arends hebt gehoord juist, omdat we geen vergunning hebben aangevraagd; we zijn nog niet op dat punt beland." Bracelly legde uit dat het project nog niet het stadium heeft bereikt waarin ze een ontheffing of toestemming moeten aanvragen.

Bracelly legde ook uit waarom het persbericht van Innovasea naar de internationale pers ging. Dat komt doordat het bedrijf momenteel internationale investeerders zoekt om het project te realiseren, en omdat ze een goede relatie hebben met Innovasea, besloten ze een persbericht te sturen om de aandacht van potentiële internationale investeerders te trekken. "Innovasea zelf is geen investeerder in het project. Ze zijn geen partners in die zin dat ze deel zullen uitmaken van de operatie," verduidelijkte Bracelly. "Innovasea is een bedrijf dat technologie verkoopt."

De "goedkeuring" van de regering die wordt genoemd in het persbericht van Innovasea, verwijst naar de vergunning om hun bedrijf te registreren om met dit specifieke ontwik-

kelingsproject te kunnen werken, dus een "bedrijfsvergunning."

"Voordat we Petros Aquaculture Operations VBA oprichtten, wilden we weten of er een kans was om zo'n project daadwerkelijk uit te voeren. Het team van DEAZI verleent geen toestemming voor een bedrijf dat zichzelf wil oprichten - vooral wanneer mijn vrouw en ik buiten de Verenigde Staten wonen - want er zijn veel (eisen) waar we aan moeten voldoen," legde Bracelly uit. "Je moet bewijzen dat je daadwerkelijk van plan bent om dat te doen, dat je geen 'schijnbedrijf' bent dat gewoon onder een naam werkt die iedereen leuk vindt en uiteindelijk iets anders gaat doen." Ze moesten ook door de Centrale Bank, en dat is het deel van de goedkeuring waar ze naar verwijzen, omdat niet zomaar alles op Aruba kan worden opgezet. "Voordat we [om toestemming vroegen], wilden we er zeker van zijn dat er een mogelijkheid was om dit project uit te voeren volgens onze visie."

Bracelly legde uit dat hij en zijn vrouw, Iselle Dañe, hun eigen persoonlijke fondsen hebben gebruikt om een studie te financieren. "Als Innovasea zo'n studie doet, gaan ze naar NASA, naar NOAA, en alle gegevens om te zien waar de zeestromingen lopen, wat historisch gezien de golfhoogte is, hoeveel wind er is, hoeveel stroming er is op 0m, 20m, op alle diepten," aldus Bracelly. "Dit hebben ze allemaal vooraf moeten doen om te kijken of er een luchthaven is waar je je werknemers naartoe kunt brengen - dat valt onder de arbeidswetgeving; al deze zaken zijn vooraf met ons besproken voordat mijn vrouw en ik zeiden: 'Weet je wat, dit is echt.'

is, het voor DEAZI eenvoudiger zou zijn om alle vergunningen te verlenen voor het bedrijf in het algemeen volgens de wetten van Aruba - opnieuw, geen toestemming voor productie, geen ontheffing, maar een bedrijfslicentie - hij zei dat Ramiros Meatproducts gebruikt kan worden als de directeur, en het directoraat zou hetzelfde blijven, omdat dat gemakkelijker zou zijn. Want als we een andere persoon zouden gebruiken, zouden we advocaten moeten betalen en het zou ingewikkelder worden." Maar Bracelly benadrukte dat Ramiros Meatproducts geen investeerder of partner is in het project.

Bovendien legde Bracelly uit dat hij ook zijn directeursvergunning heeft verkregen, "maar we hebben het nog niet bij de KvK gewijzigd." Niettemin benadrukt hij dat DEAZI een grondige achtergrondcontrole heeft uitgevoerd en dat nu hij zijn licentie heeft, "heeft Ramiros Meatproducts niets te maken met Petros."

Hij begrijpt dat de manier waarop het register momenteel bij de KvK staat, verwarring kan veroorzaken, omdat het iets is dat hij ook aan zijn investeerders moeten uitleggen. "Het bedrijf is van Iselle Dañe, zij is de meerderheidseigenaar en dan word ik de tweede, dat is het."

Dit wordt besproken terwijl ze het potentieel van investeerders in kaart brengen. "Het hangt af van de capaciteit van de investeerders; natuurlijk, als het een investeerder is die nog niet in Aruba heeft geïnvesteerd, zal deze door een uitgebreide achtergrondcontrole bij de Centrale Bank moeten gaan voordat de fondsen Aruba kunnen binnenkomen. We zijn op dat punt beland. Hij legde uit dat elke investeerder zijn eigen vergunning moet verkrijgen bij de Centrale Bank voordat hij het geld kan overmaken, of het nu een particuliere investeerder is, een instelling of een bank, ze moeten allemaal door een proces gaan.

Bracelly benadrukte echter dat "we zijn nog niet zo ver ... we komen er elke dag dichterbij."

Dus ze besloten om hun droom na te streven en het bedrijf dat nu Petros heet op te richten. Hij vertelde dat hij al 15 jaar onderzoek doet naar open-ocean aquacultuur, omdat het lang heeft geduurd om het concept uit te werken.

Aruba Vandaag heeft ook gevraagd over de directeur die vermeld staat voor Petros Aquaculture Operations VBA in het handelsregister (KvK), die Ramiros Meatproducts VBA is, een producent van gevulde worst.

"Jullie hadden de vraag wie de natuurlijke persoon achter het bedrijf is, dat is Iselle Dañe, mijn vrouw. Ze is geboren op Aruba." Maar ze wonen beiden al vele jaren in de Verenigde Staten. "Mijn vrouw is geboren op Aruba, zij is de meerderheidseigenaar, maar je hebt een lokale persoon nodig, zelfs als je een Rubiano hebt als meerderheidseigenaar, omdat we niet op Aruba wonen. Je hebt een lokale directeur nodig. En bij Ramiros Meatproducts is Ramiro de directeur. Toen we aangaven dat Ramiro de directeur zou zijn voor Petros, zei de notaris dat als het dezelfde directeur

SNBA kondigt een handtekeningactie aan ter ondersteuning van het Secrets Hotel-project bij Baby Beach

Tijdens een persconferentie gisterochtend heeft de San Nicolas Business Association (SNBA) aangekondigd dat ze een handtekeningactie lanceren ter ondersteuning van het Secrets Hotel-project bij Baby Beach. De heer Errol Nicolaas, de voorzitter van de organisatie, heeft de redenen voor deze handtekeningactie uiteengezet, de achterliggende doelstelling en de belangrijke impact die dit project heeft op de gemeenschap van San Nicolas en Aruba.

Nicolaas legde uit dat het juridische proces momenteel aan de gang is en dat de bouw van het project nog steeds is stilgelegd. Hij benadrukte dat dit ook zijn zorgen met zich meebrengt, omdat er mensen op de loonlijst staan, er verschillende aspecten van het project zijn die geld kosten, en het allerbelangrijkste is dat als het bedrijf er niet in slaagt om het hotel te openen, dit financiële gevolgen kan hebben.

Daarom heeft SNBA besloten om een instrument te introduceren dat zij van belang achten in dit geval. "Het gaat om de gemeenschap, de

mensen, de burens, wij allen die in deze gemeenschap leven en onze gemeenschap is heel Aruba. Wij zijn hier om de handtekeningactie aan te kondigen waarbij we pleiten voor het Secrets of Baby Beach. Onze slogan is 'Say Yes to Secrets', maar het is niet alleen 'Say Yes to Secrets', het is 'Say Yes to San Nicolas' en de gebieden rond San Nicolas, omdat alles wat

er gebeurt ons treft in deze verwoestende situatie, niet alleen nu, maar al enkele jaren," aldus Nicolaas.

Hij legde uit dat de aandacht van de regering er is, maar dat de handtekeningactie ook van groot belang is. De communicatie tussen SNBA en de Arubaanse regering is nauw en ze hebben besloten om dit initiatief te nemen om naar de gemeenschap te gaan en hun wensen met betrekking tot Secrets te kennen. Het belangrijkste doel, benadrukte Nicolaas, is om steun te tonen aan het project, de betekenis van dit project te benadrukken voor San Nicolas en daarbuiten.

Het officiële ondertekendingsdocument is een document waarop 15 personen hun handtekening kunnen plaatsen op elk blad. Op het formulier moeten de ondertekenaars hun naam, e-mailadres, telefoonnummer en natuurlijk hun handtekening plaatsen. De reden waarom de organisatie om deze informatie vraagt, is zodat, als het gerechtssysteem of anderen de geldigheid van het document of de naam van de ondertekenaar wil valideren, dit zonder problemen kan gebeuren.

Binnenkort zal SNBA de petitie openbaar maken op locaties waar iedereen het kan ondertekenen. Onder andere bij Kulture Cafe, Artisa, een benzinstation in San Nico-

las en bij leden van SNBA. Bovendien zal het formulier binnenkort ook online beschikbaar zijn, zodat mensen van overal op Aruba die hun steun willen betuigen aan het Secrets-project dit ook digitaal kunnen doen.

Nicolaas vervolgde zijn uitleg door te zeggen dat enige tijd geleden het bedrijf Three Rivers in Aruba was en een presentatie gaf aan de leden van SNBA bij Kulture Cafe. Hij benadrukte dat de organisatie veel kritiek had gekregen vanwege dit evenement, maar uiteindelijk vertegenwoordigen ze de leden en moeten ze nu verbinding maken met het bedrijfsleven in verband met het toekomstige hotel. "Het was een zeer succesvol evenement waar ze vragen konden stellen en enkele zorgen van de inwoners van San Nicolas konden uitwisselen," benadrukte hij.

Hij benadrukte dat de eigenaren van het hotel de uitdaging zijn aangegaan om te bouwen waar niets is en waar geen toeristenstroom is, en besloten hebben daar een hotel te bouwen. Een feit dat volgens hem iets zegt over het vertrouwen dat ze hebben in het project en in San Nicolas. "Waarom zou het zo moeilijk zijn? Alle rapporten zijn er, alle studies zijn uitgevoerd," merkte hij op. Nicolaas legde uit dat het hotel in het eerste jaar een spin-off van 30 miljoen zal hebben en in het eerste jaar tussen

de 600 en 800 banen zal genereren, wat hij zeer positief vindt. Hij voegde eraan toe dat er in de eerste vijf jaar 62 miljoen aan Aruba en aan de lokale gemeenschap zal worden overgedragen.

Hij toonde begrip voor de burens die momenteel bezorgd zijn, maar stelde zichzelf de vraag tot welk punt ze hiermee zullen komen. "Dit is een project van nationaal belang, dit is een project dat de eerste stap kan zijn om de richting van San Nicolas te veranderen en omhoog te gaan," benadrukte hij.

Hij breidde zijn oproep uit naar de gemeenschap van San Nicolas en de gemeenschap van Aruba om naar voren te komen en hun steun te betuigen aan wat ze aan het doen zijn. Hij benadrukte dat hoewel de handtekeningactie mogelijk geen directe invloed zal hebben op wat het gerechtelijk systeem moet beslissen, hij van mening is dat het wel invloed kan hebben.

"Ik vraag het volk van Aruba, ik vraag met name het volk van San Nicolas, om achter te staan wat dit project betekent voor San Nicolas en Aruba, want we zullen hoge kwaliteitstoeristen ontvangen. Er is momenteel veel belangstelling voor San Nicolas, en mensen komen naar Aruba en kunnen het waarderen. Als het de beste optie is, kan iedereen voor zichzelf concluderen, maar wij weten wat er in dit dorp gebeurt. En nu, met de economische uitdagingen waar dit land voor staat, hebben we investeerders nodig die naar Aruba komen om te investeren, want dat zal onze economie ondersteunen," benadrukte Nicolaas.

De bouw van een deel van het Secrets Baby Beach Hotel is al een tijdje stilgelegd omdat een groep bewoners naar de rechtbank is gestapt om de bouw te stoppen. De bewoners van Sero Colorado, die eerder bezwaar hadden gemaakt tegen het Three Rivers-project, hebben opnieuw gehoor gekregen, waarbij de rechter op 7 juli heeft geoordeeld dat de regering van Aruba rekening moet houden met de bezwaren van de bewoners voordat het Three Rivers-project kan doorgaan.

Hen uitzwaaien is goed...Maar zijn ze weer welkom...?

Het is weer de tijd van het jaar om afscheid te nemen van een aanzienlijke groep jongeren die in het buitenland gaan studeren. Natuurlijk ontbreekt nooit de goede wensen van de zijde van verschillende autoriteiten, die hopen dat hun verblijf aldaar vruchten af zal werpen en dat ze weer terugkeren naar hun geboorteland, om hun bijdrage te leveren aan onze gemeenschap, of iets in die trant zoals het meestal wordt geformuleerd. We twijfelen niet aan de oprechtheid achter die woorden, maar dat moet ons niet ervan weerhouden om de realiteit achter dat verblijf nader te evalueren, en hoe later na zoveel jaar de terugkeer naar het eiland eigenlijk gaat.

Om te beginnen de uitdaging die hen te wachten staat. De verandering naar een totaal verschillend leven, in een andere cultuur; helemaal niet makkelijk en bovendien blijkt in de meeste gevallen de gekozen studie niet makkelijk en zonder goede begeleiding kunnen de problemen die ze tegenkomen de omvang aannemen van een reusachtige, niet te beklimmen berg, ook al omdat de nodige uitrusting voor die tocht ontbreekt. Het resultaat van die uitdaging is bekend: zowat de helft van degenen die gaan studeren, merendeels in Nederland,

slaagt er niet in een diploma te bemachtigen, soms zelfs na minstens één keer van studie te zijn veranderd. Zowel van de groep met diploma als die zonder, keert slechts een deel terug naar ons eiland. De demografische cijfers geven dit ook al jarenlang aan, waarbij de groep die jaarlijks vertrekt aanzienlijk groter dan de groep die zich hier vestigt. Voor alle duidelijkheid, de groep jongeren die jaarlijks vertrekt en gedeeltelijk terugkomt is slechts een deel van de migratie tussen Aruba en het buitenland, waarvan een groot deel Nederland betreft. Wat willen we hiermee aangeven? Dat het verlies van een fors deel van de bevolking met een goede opleiding dat weggaat en niet terugkomt, maar een deel is van de 'brain drain' die we ervaren. Het andere deel komt weliswaar terug na hun studie voor een bepaalde tijd, maar kiest daarna ervoor om toch weer weg te gaan om een betere toekomst elders te zoeken. Samen zorgt dit voor een fors verlies aan investeringen in onderwijs die we niet hier kunnen vasthouden en waarvoor dan vervanging moet komen met personen van hetzelfde niveau van opleiding en ervaring, zowel bij de overheid als in de privésector.

Welnu, wat wordt er in de alledaagse praktijk gedaan om dit probleem aan te pakken? Nationaliteiten simpel: er wordt geprobeerd om mensen met de nodige kwalificaties uit het buitenland aan te trekken, bij voorkeur uit een land waarmee een band hebben, zoals Nederland en de Verenigde Staten, maar we hebben hier ook genoeg mensen met andere nationaliteiten in een groot aantal beroepen. Tot op heden is de binnenkomst nog relatief makkelijk voor degenen die bij de overheid komen werken, maar voor de privé sector zien we dat de zaken niet met dezelfde praktische zin worden aangepakt, terwijl de situatie dit wel vereist. We horen al decennialang dat 'nu wel een beleidsverandering op komst is' maar telkens blijkt weer dat die wijziging tot de best bewaarde geheimen van het overheidsgebeuren behoort. We hebben nog onlangs nieuwe beloften gehoord, laten we hopen dat het nu eindelijk niet bij beloften blijft.

Maar, even terug naar het thema van de studenten die al of niet terugkeren. Degenen die terugkomen zoeken werk dat past bij hun verworven opleiding. Hier vooral aandacht voor degenen die het overheidsapparaat ingaan, hetgeen makkelijk lijkt maar het niet is. Hier komen ze het meest onaangename en schadelijke deel van de overheidsrealiteit tegen, dat van de strijd tussen de twee grote partijen, waarbij blijkt dat politieke affiliatie een belangrijkere factor blijkt te zijn voor hun loopbaan dan het opdoen van ervaring op basis

van hun opleiding en de deelname aan het werk op het hogere niveau in het apparaat. In dat apparaat zijn mensen met de nodige ervaring nodig, maar als die mensen met ervaring er eenmaal zijn, dan blijkt dat zij alleen maar welkom zijn en kunnen werken op het niveau waar beslissingen worden genomen als ze door het proces zijn gegaan van 'politieke goedkeuring' van de partij die in de regering zit. Jaren geleden, vlak na 1986, hadden we nog redelijk wat professionals van hoog niveau die ook hoge posten bekleedden en on die hoedanigheid de belangrijkste adviseurs waren van de ministers. Dat alles is verdwenen sinds in het begin van de jaren 90 we het fenomeen zagen opkomen van de 'vertrouwensteams' van de gezagsdragers, waar politieke trouw hand in hand gaat met de gelegenheid om professioneel te groeien. Dit verschijnsel frustreert de professionele ontwikkeling

van degenen die geen politieke binding hebben noch nastreven, en ook van degenen die telkens vier of acht jaar moeten wachten tot hun partij weer in de regering zit. Zo betalen wij als gemeenschap een duur model van een dubbele laag voor het beleid, één bij de minister en de andere in de departementen, zonder dat we een adequaat niveau kunnen zien, bij geen van beide...

Het zou goed zijn als onze bewindsmensen na de mooie afscheidswaarden ook zouden beginnen met daadwerkelijk een gezondere professionele ambiance te scheppen bij de overheid, zodat we maar één overheidsploeg hoeven te betalen. Bovendien zou het goed zijn om echt een deugdelijk plan te maken voor de professionele ontwikkeling in het apparaat dat niet alleen voor de partijkaders moet zijn.

Minister Tjon levert aanklacht in tegen lokale journalist

Gisterochtend heeft Minister van Justitie en Sociale Zaken, Rocco Tjon, op zijn officiële Facebook-pagina bekendgemaakt dat hij een aanklacht heeft ingediend tegen journalist Patrick Paskel, omdat de journalist volgens de minister valse beschuldigingen heeft geuit tegen zijn persoon tijdens het lokale nieuwsprogramma 'Enfoké'.

In een verklaring legde Minister Tjon uit dat tijdens de dinsdagse nieuwsuitzending op kanaal 88.9, tijdens het programma 'Enfoké', Paskel beweerde dat hij was gearresteerd door de Landsrecherche terwijl hij zijn functie binnen het Politiekorps uitoefende.

Hij voegde eraan toe dat Paskel ook beweerde dat de arrestatie verband hield met een zaak waarin een

politieagent een andere politieagent geld zou hebben gegeven in ruil voor geclassificeerde informatie, en dat Minister Tjon betrokken zou zijn geweest bij dit soort activiteiten.

Met deze verklaring ontkent Minister Tjon ten stelligste alles wat de journalist tijdens het nieuwsprogramma heeft beweerd. "Ik ontkent ten stelligste alles wat tijdens het programma 'Enfoké' is beweerd. Ik ben nooit gearresteerd of betrokken geweest (zowel als verdachte noch als getuige) in een zaak van deze aard. Ik heb nooit deelgenomen aan een zaak waarin een politieagent een andere politieagent zou hebben betaald voor informatie. Ik ben nooit gearresteerd door de Landsrecherche, vooral om-

dat ik nooit betrokken ben geweest bij enige ongeoorloofde praktijken tijdens mijn vorige functie," benadrukte Minister Tjon.

Hij voegde eraan toe: "Het is wederom een schandelijke leugen, daarom zal er een aanklacht worden ingediend. Dergelijke bedrog ondermijnt mijn geloofwaardigheid als persoon en als minister

van Justitie en Sociale Zaken, simpelweg om verdeeldheid en onrust in de samenleving te creëren."

Het moet worden opgemerkt dat dit niet de eerste keer is dat Minister Tjon fricties heeft gehad met dit specifieke mediakanaal en dat hij op sommige momenten weigerde vragen van hen te beantwoorden.

IMF: Als financiering van de Covid-lening op de markt moet plaatsvinden, zal de schulddynamiek verslechteren

In onze recente edities publiceert Bon Dia Aruba de details van het IMF Staff Report voor de Artikel IV-consultatie van 2023. Het rapport dateert van begin juli. In dit hoofdstuk richt het IMF-rapport zich op overheidsuitgaven en schulden en waarschuwt voor de risico's die de schuldpositie van Aruba onhoudbaar kunnen maken.

Volgens het IMF biedt de economische heropleving een kans om de macro-economische onevenwichtigheden aan te pakken die zijn ontstaan na Covid-19 en inspanningen te verdiepen om de concurrentiekracht en groei te verbeteren. Concrete fiscale hervormingen en vasthouden aan een consistent fiscaal kader op de middellange termijn zullen nodig zijn om de overheidsschuld op een solide neerwaartse koers te houden. Het plan van de autoriteiten om een fiscaal overschot te behouden terwijl de publieke investeringen toenemen, is welkom, maar dit zal maatregelen vereisen om de inkomsten te verhogen en de uitgaven te verminderen, evenals een robuust kader voor het beheer van publieke investeringen.

Reserveringsvereisten moeten worden verlaagd om de bancaire intermediatie te vergroten. Fiscaal toezicht moet worden versterkt, inclusief door de ontwikkeling van macroprudentiële instrumenten. Hervormingen om de aanbodbeperkingen voor groei aan te pakken, moeten worden versneld. Er is ook behoefte aan verbetering van governance en vooruitgang in klimaatadaptatie.

Het plan om het fiscale beleid te versterken in 2023 is volgens het IMF passend, gezien de kracht van het herstel. De autoriteiten zijn van plan om

de huidige nominale uitgaven op het niveau van het voorgaande jaar te houden, terwijl de kapitaaluitgaven worden verminderd. Voor wat betreft de inkomsten, projecteren de autoriteiten meer indirecte belastingen en niet-belastinginkomsten, als resultaat van recente fiscale hervormingen, en de 7 procent BBO op individuele invoer.

Men verwacht dat het huidige pakket van beleidsmaatregelen zal leiden tot een overschot van 0,8 procent van het BBP in 2023, iets minder dan aanvankelijk werd verwacht in de begrotingsdocumenten, vanwege een te optimistische raming van niet-belastinginkomsten.

Er moet een noodplan ontwikkeld worden om de uitgaven te verminderen, om

Box 2. Aruba's Main Tax Changes for 2023	
The Aruban authorities introduced several tax measures that took effect on January 1 st , 2023, aimed at mobilizing indirect revenues and simplifying income and profit taxes.	
Turnover Tax. The indirect sales tax (BBO) rate will be increased by one percentage point to 7 percent accompanied by a compensation package for individuals and companies to mitigate the impact on real incomes.	
Wage Tax	
<ul style="list-style-type: none"> The personal income tax rate is lowered by 2 percentage points for the first two income brackets. The threshold for paying the personal income tax is increased by around 4 percent. Social security payments are taxed separately for married couples. The income allowance ("reparatietoelag") is increased by Afl. 45 per month. 	
Profit Tax. The profit tax rate is reduced from 25 percent to 22 percent.	
Tourist Tax. The tourist levy is increased from 9.5 percent to 12.5 percent.	
Real Estate Transfer Tax. The sale of shares in real estate companies is subject to the transfer tax.	

Estimated Yields and Costs of the Recent Tax Measures (In percent of GDP)	
Measures	Yields/Costs
Income Tax/Wage Tax	
Increase in the tax-free base and reduction in rate	-0.32
Profit Tax	
Limited depreciation on real estate	0.22
Abolition of the Imputation Payment Company regime	0.33
Abolition of the option to accrue pension	0.15
Adjusted deduction limitation	0.01
Reduction of the tax rate from 25 to 22 percent	-0.28
Tourist Levy	
Increased from 9.5 to 12.5 percent	0.70
Turnover Tax	
BBO rate increased from 6 to 7 percent	1.05
Low Income Allowance	
Increase in the allowance of the elderly	-0.20
Total	1.67
Sources: The Aruban Authorities and IMF staff calculations.	

ervoor te zorgen dat het fiscale doel in de begroting gehaald kan worden, zelfs als de inkomsten onder het voorspelde bedrag in de begroting vallen.

De openbare schuld en de brutofinancieringsbehoeften zijn hoog. Men verwacht dat de openbare schuld zal dalen

tot 85,4 procent van het BBP in 2023 en 71 procent van het BBP zal bereiken in 2028. De brutofinancieringsbehoeften in 2023 bedragen 19,2 procent van het BBP, vanwege de vervaldatum in oktober 2023 van de liquiditeitssteunleningen die van Nederland zijn ontvangen.

De SRDSA (Sovereign Risk and Debt Sustainability Assessment) toont aan dat het risico op schuldhoudbaarheid hoog is, met een belangrijk drukpunt als gevolg van de onzekerheid over de herfinanciering van de schuld met Nederland. De basisveronderstelling is dat deze lening zal worden hergefinancierd door middel van een lange termijn lening (20 jaar) van Nederland tegen een lage rentevoet op de markt. Echter, dit vormt een belangrijk risico voor de fiscale positie en schuldhoudbaarheid - als de terugbetaling van de lening in de markt gefinancierd moet worden, zal de schulddynamiek verslechteren.

De grote brutofinancieringsbehoeften geassocieerd met de aflossingen aan Nederland benadrukken de behoefte aan een gezonde schuldbeheersingsstrategie. Een dergelijke strategie zal een duidelijke analyse bieden van de voordelen verbonden aan verschillende financieringsopties en zal helpen bij

het diversifiëren van de financieringsbronnen voor de overheid. De strategie moet worden gepubliceerd samen met de jaarlijkse begroting en worden vergezeld door een jaarverslag van de financiële resultaten.

Volgens het IMF heeft de overheid als doel om op de middellange termijn een fiscaal overschot van 1,2 procent van het BBP te behalen. De recent ingevoerde belastingmaatregelen zullen helpen om inkomsten te genereren en de rest van de geplande fiscale hervormingen moeten snel worden geïmplementeerd.

Het plan van de autoriteiten om te investeren in infrastructuur en klimaatadaptatie zal helpen bij het opbouwen van veerkracht en het vergroten van de concurrentiekracht. Echter, deze investeringen moeten worden ondersteund door een robuust institutioneel kader om voorstellen voor deze projecten te evalueren, inclusief grondige haalbaarheidsanalyses en risicobeoordelingen. Het invoeren van effectieve en transparante systemen voor het verkrijgen, beheer en evalueren van projecten zal de kosten verminderen en de kwaliteit van investeringen verbeteren, concludeert het IMF.

Central Government Accounts (Percent of GDP)			
	Preliminary 2022	Approved Budget 2023	IMF staff projections 2023
Total Revenue and Grants	21.4	23.5	22.8
Tax revenue	18.7	18.7	18.9
Direct taxes	8.0	7.2	7.2
Indirect taxes	10.6	11.5	11.7
Non-tax revenue	2.7	4.8	3.9
Total Expenditure	21.8	22.3	22.0
Current expenditure	21.1	21.9	21.7
Compensation of employees	6.8	6.9	6.9
Wages	5.3	5.5	5.5
Employer's contribution	1.4	1.4	1.4
Goods and services	2.9	3.1	3.1
Interest payments	3.9	3.7	3.7
Transfers and subsidies	7.8	8.2	7.9
Capital expenditure	0.4	0.3	0.3
Overall Balance	-0.5	1.2	0.8
Primary balance	3.4	5.0	4.5
Financial balance (Authorities' concept)	-0.7	---	0.5
Primary spending	17.9	---	18.2
Total public debt	90.7	---	85.4
Sources: Ministry of Finance and IMF staff estimates.			

Regering bewijst zelf...Dat toezicht nodig is...

Het onderwerp financieel toezicht blijft onze aandacht opeisen, alhoewel het intussen een afgezaagd verhaal begint te lijken. De indruk is dat de regering het spel speelt dat de regering zelf akkoord is met de rijkswet voor dit toezicht, maar dat 'helaas het parlement dit niet wil'. Natuurlijk zullen velen nu denken: "Wie is nou eigenlijk de baas in die partij?" Want normaal gesproken is het 'A'team', degenen dus die in de regering zitting hebben, aan zet als het gaat om de koers van de partij te bepalen en niet het 'B-team' dat de regeringszijde van de parlementsbanken mag bezetten.

Er zijn echter momenten waarop het goed uitkomt dat men zich plotseling herinnert dat er een internationaal geaccepteerde theorie bestaat waarin het parlement geacht wordt het hoogste orgaan te zijn in het democratische staatsbestel. In het verleden hebben wij vaker dit soort situaties meegemaakt maar het is altijd nog het A-team dat bepaalt dat het B-team aan het woord mag zijn. We zien dezer dagen dus een herhaling van dit gedoe in de controverse met de Nederlandse regering, rond de vraag of we akkoord gaan met de rijkswet financieel toezicht, waarbij dus nu volgens de regering een meerderheid in de Staten het voorstel afkeurt. Om te beginnen dient gezegd te worden dat die meerderheid de eigen gelederen aan regeringszijde betreft, waarbij de statenleden tekeergaan tegen de zogeheten Nederlandse pogingen om ons weer op te zadelen met 'kolonialisme en slavernij', zoals de meest oorlogszuchtige uitlatingen aan die kant luiden. Op zich kunnen we ons wel voorstellen dat er zo'n sterk anti-Nederland stemming heerst in de regeringsbanken in het parlement. Dat zou een aanwijzing zijn van een duidelijk afwijken van de opinie van hun eigen premier, die al - zogenaamd - akkoord is gegaan met het voorstel en met alles wat de afgelopen paar jaar met Nederland

is besproken en onderhandeld. Hebben wij dan iets gemerkt van dat verschil van inzicht binnen de partij? Nee, de premier kan voor consumptie in Nederland verklaren dat men 'helaas niet verder kan' vanwege het parlement, maar hier in Aruba kan de premier niemand met een beetje gezond verstand ervan overtuigen dat er een meningsverschil bestaat tussen regering en de regeringsfractie. Het lijkt nogmaals op een goed gespeeld spelletje, gebruik makend van het feit dat in Nederland de theorie dat het parlement het hoogste orgaan is nog enige inhoud heeft.

In ieder geval moeten we constateren dat in de onderhandelingen met Nederland de manoeuvreerruimte voor de regering van Aruba heel klein is geworden. Het lijkt niet mogelijk een andere oplossing te bedenken dan ronduit te weigeren de rijkswet te aanvaarden en vervolgens de financiële consequenties daarvan onder ogen te zien. Als dat het geval is dan is het moeilijk in te zien waarom nog onderhandeld moet worden, want er is toch geen tussenoplossing te bedenken die beide partijen kan bevredigen. Bovendien, als de regering zou terugkomen met een onderhandelde oplossing, moet men toch weer naar de Staten om de 'backbenchers' van de partij te overtuigen dat ze voor het nieuwe voorstel moeten stemmen dat ze niet hebben gewild. Of wordt hen duidelijk te verstaan gegeven dat ze dit goed moeten keuren, punt uit?

Het vermoeden dat het niet meer is dan een goed afgesproken spelletje is op zich ook niet zo vreemd, want daarom zijn ze toch samen? Maar dan komt toch de vraag wat het uiteindelijke resultaat hiervan moet worden. Wat zijn eigenlijk de huidige opties? Optie één, men accepteert de rijkswet, die grofweg dezelfde inhoud heeft als de huidige Arubaanse wet en Aruba spaart honderden miljoenen uit aan rentebetalingen gedurende de komende decennia. Optie twee; men verworpt het Nederlandse voorstel, we gaan meer dan het dubbele betalen aan rente en..., blijven toch vastzitten aan datzelfde toezicht? Of wil

men de indruk wekken dat als we meer betalen er dan geen toezicht meer zou zijn? Dagdromen kost niks, of steekt hier een ander plan achter?

Laten we even doordenken. Als wordt gekozen voor de Arubaanse toezichtwet, blijft de mogelijkheid bestaan dat het parlement – autonoom of onafhankelijk – de wet gaat wijzigen zoals de partij/regering die zou willen hebben. Want, hoe dan ook, men wil toch geen toezicht van bovenaf meer? Bovendien, wat ook kan, is de wet helemaal elimineren wat betekent dat de wet die de eeuwige rivaal in 2015 had aangenomen verdwijnt. Is dat misschien het doel? De lokale wet weghalen terwijl er geen rijkswet bestaat, omdat voor dit laatste een consensus dient te bestaan die er gewoon niet is? In theorie is dit mogelijk maar in de praktijk niet en dat om een nogal simpele reden. Wij leven in een deel van een natie die groter is dan wijzelf, het Koninkrijk der Nederlanden geheten. Men kan toch niet geloven dat je zomaar iets doet zoals het je bevalt, zonder gevolgen omdat er geen hoger toezicht zou bestaan dat de belangen van het volk dien te bewaken? Zoals al aangegeven in een eerder redactioneel artikel, dit is gewoon niet mogelijk omdat de Gouverneur niet voor niets de afgezant is van de Koning; als hij geen handtekening zet, heb je gewoon geen wet. En daarmee is de weg naar het elimineren van de Arubaanse wet afgesloten.

Het is te hopen dat het gezond verstand naar boven komt en men een ernstig conflict met Nederland vermijdt, en handelt naar hetgeen het overgrote deel van de bevolking wenst. Uiteindelijk gaat het niet om de meerderheid in het parlement, hoe 'onafhankelijk' of 'autonoom' ze ook denken te zijn. Als de regering zo onverantwoordelijk wenst te handelen en het risico wil lopen dat het volk honderden miljoenen extra moet gaan betalen, dan is dat het beste, zelf geleverde bewijs dat men niet in staat is om de financiële zaken naar behoren te beheren en dat er dus toezicht moet zijn.

De fiscale maatregelen die al zijn geïntroduceerd zijn niet voldoende...

IMF: BTW moet worden ingevoerd

Er moeten meer maatregelen worden genomen in het beleid om de fiscale balans van de overheid te bereiken, terwijl er ruimte wordt gecreëerd voor meer publieke investeringen. Onder de huidige omstandigheden zijn de recent ingevoerde belastingmaatregelen niet voldoende om de begrotingsdoelen te bereiken en er zullen meer maatregelen nodig zijn om de inkomsten te verhogen en de lopende uitgaven te verminderen. Dit volgens het Staff Report voor de Artikel IV-consultatie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in 2023.

Specifiek stelt het IMF dat het nodig is om:

Inkomstenmobilisatie: Extra inkomsten kunnen worden gegenereerd door de invoering van een BTW (belasting over toegevoegde waarde) ter vervanging van het huidige indirecte belastingstelsel. Er is ruimte voor verbetering van belasting- en douaneadministratie door digitalisering te vergroten, financiële sancties op belastingontduiking op te leg-

gen, transparantie te verbeteren en risicogebaseerde audits te verhogen. Een diagnostische evaluatie van belastingadministratie (TADAT) zal helpen bij het ontwikkelen van een meer alomvattend hervormingsplan.

Beheersen van loonkosten: Het herstel van de bezuinigingen op de salarissen van de publieke sector die tijdens Covid-19 zijn doorgevoerd, moet gepaard gaan met de eliminatie van verschillende salarissupplementen (zoals overuren, bonussen en toelagen).

Rationaliseren van uitgaven voor goederen en diensten: Een herziening van de overheidsuitgaven, uitgevoerd door de Wereldbank, zal helpen bij inspanningen om niet-prioritaire uitgaven te verminderen.

Vereenvoudigen van overdrachten aan staatsbedrijven (SOE's): Inspanningen zijn nodig om de prestaties van SOE's te verbeteren en de overdrachten aan deze entiteiten te verminderen (bijvoorbeeld door prijzen die kostendekking mogelijk maken en de efficiëntie van SOE's te verbeteren).

Versterken van het sociaal vangnet: Verbetering van sociale bescherming is belangrijk om fiscale hervormingen te vergemakkelijken. Er moet een systeem worden opgezet voor tijdelijke ondersteuning en gericht zijn op kwetsbare huishoudens in geval van prijsschokken in voedsel en brandstof (bijvoorbeeld door het institutionaliseren van een gericht inkomensondersteuningssysteem, vergelijkbaar met wat tijdens de pandemie is geïntroduceerd).

Onder een actief beleidsscenario zullen deze aanvullende maatregelen helpen om de middellangetermijndoelen van de overheid te bereiken. Het fiscale overschot moet tegen 2023 met 0,5 procent van het bbp toenemen, door een verbeterde naleving van indirecte belastingen (0,2 procent van het bbp) en een vermindering van uitgaven voor goederen en diensten (0,2 procent van het bbp). Rationalisatie van huishoudelijke subsidies (0,1 procent van het bbp), versterking van het sociaal vangnet en vermindering van overdrachten aan SOE's (0,2 procent van het

	Active Scenario						Difference Relative to the Baseline 1/					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Total Revenue and Grants	23.8	23.6	23.5	23.5	23.4	23.4	0.2	0.3	0.4	0.4	0.3	0.3
Tax revenue	19.1	19.7	19.6	19.6	19.5	19.5	0.2	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3
Direct taxes	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Indirect taxes	11.9	12.5	12.4	12.4	12.3	12.3	0.2	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3
Non-tax revenue	3.9	3.9	3.9	3.9	3.9	3.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Total Expenditure	21.6	22.3	22.3	22.2	22.2	22.2	-0.2	-0.5	-0.4	-0.2	0.0	0.0
Current expenditure	21.4	22.0	21.9	21.9	21.9	21.9	-0.2	-0.5	-0.4	-0.2	0.0	0.0
Compensation of employees	6.9	6.9	6.9	6.9	6.9	6.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Goods and services	2.9	2.9	2.9	2.9	2.9	2.9	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2
Interest payments	3.7	4.4	4.2	4.0	3.8	3.6	0.0	-0.1	-0.1	-0.1	-0.2	-0.2
Transfers and subsidies	7.9	7.9	7.8	7.8	7.7	7.6	0.0	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1
Total subsidies	3.3	3.2	3.2	3.1	3.1	3.1	0.0	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1
Total transfers	4.7	4.7	4.7	4.6	4.6	4.5	0.0	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2
Capital expenditure	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.0	0.0	0.2	0.4	0.7	0.9
Overall Balance	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	0.6	1.1	0.8	0.6	0.3	0.1
Primary balance	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	0.5	1.1	0.8	0.6	0.3	0.1
Memorandum items:												
Financial balance (Authorities' concept)	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	0.5	1.1	0.8	0.6	0.3	0.1
Total public debt	84.9	81.2	77.7	74.3	71.1	68.0	-0.5	-1.5	-2.2	-2.8	-3.0	-3.0

Sources: Ministry of Finance and IMF staff estimates.

1/ Difference to the baseline is calculated as Active minus Baseline scenario.

bbp) zullen de middellangetermijndoelen ondersteunen (vermindering van de schuld tot onder de 70 procent van het bbp tegen 2028) en tegelijkertijd ruimte bieden voor verhoogde kapitaaluitgaven.

Het pensioensysteem creëert op de lange termijn fiscale risico's. Zonder verdere hervormingen wordt verwacht dat het pensioensysteem over ongeveer vijf tot zes jaar een tekort zal hebben, met uitputting van de reserves rond het midden van het decennium 2030. Dit ondanks inspanningen in het verleden om de financiële situatie van het pensioensysteem te verbeteren. Het herstellen van het actuariële evenwicht in het systeem vereist een hogere bijdragepercentage en/of een lager vervangingspercentage.

Een middellangetermijnkader voor het fiscale beleid zal pri-

oriteit geven aan uitgaven en de weg wijzen naar schuldvermindering. De autoriteiten hebben vooruitgang geboekt in het verbeteren van het openbaar financieel beheer en de fiscale transparantie en zijn bezig met het vaststellen van middellangetermijndoelen voor het fiscale beleid. Een goed ontworpen middellangetermijnbegrotingskader (MTBF) - met richtlijnen voor een schuldanker en vooraf bepaalde ontsnapingsclausules - zal richting geven aan strategische prioriteiten, verwachtingen beheren en de ontwikkeling van het jaarlijkse budget op een consistente manier afstemmen op bredere macrofiscale doelstellingen. Dit zal de autoriteiten ook in staat stellen hun middellangetermijnfiscale plannen beter te communiceren en door het behalen van de doelen hun toewijding aan begrotingsdiscipline te tonen.

De Australische mediaregulator waarschuwt Minister Javier over Curaçao's gokwetgeving

(CuraçaoChronicle) – De Australian Communications and Media Authority (ACMA) heeft contact opgenomen met de Minister van Financiën van Curaçao, Javier Sylvania, om te voorkomen dat gokbedrijven met een licentie in Curaçao zich richten op Australische spelers. Dit gebeurt in aanloop naar de nieuwe gokregels van Curaçao.

Curaçao ontwikkelt een nieuw licentiemodel. De nieuwe gokregels worden in de komende weken aangekondigd. Eerder kondigde het eiland aan dat er nieuwe gokregels zouden zijn in het tweede kwartaal van 2023.

Curaçao wil een nieuw iGaming-regime introduceren en het toezicht op de industrie aanscherpen. Dit is niet goed ontvangen door bepaalde sectoren van de iGaming-industrie die de soepele aanpak van het eiland ten aanzien van gokregulering prefereerden.

Bedrijven met een licentie in Curaçao werken achter de schermen aan back-upplannen. Ze maken zich zorgen dat het eiland nieuwe stortingslimieten zal invoeren en Know Your Customer (KYC) procedures zal activeren.

Curaçao's nieuwe gokwet, de Nationale Regulering op Gaming of LOK, staat bedrijven toe om zowel B2C- als B2B-licenties aan te vragen. Deze zijn geldig voor een periode van vijf jaar. De huidige structuur van masterlicenties en sub-licenties zal niet langer worden toegestaan.

De recent opgerichte Curaçao Gaming Authority (CGA) is belast met het verlenen van licenties, handhaving en toezicht op alle vergunninghouders.

De ACMA heeft verschillende Curaçaose websites met een licentie geïdentificeerd die actief zijn in Australië. Dit is in strijd met de Interactive Gambling Act van 2001 van Australië, die iGaming en live sportwedenschappen verbiedt. Ondanks de waarschuwingen van de Australische toezichthouder blijven de bedrijven actief in Australië.

De ACMA heeft haar bereidheid uitgesproken om samen te werken met de CGA om maatregelen te nemen tegen het aanbieden van online gokdiensten in strijd met de Australische wet. Eerder dit jaar heeft de ACMA al IP-blokkeringsbevelen uitgevaardigd tegen verschillende Curaçaose websites met een licentie.

Gezondheidszorg op Curaçao moet veranderen

(CuraçaoChronicle) – De gezondheidszorg op Curaçao moet veranderingen ondergaan. Deze veranderingen en hervormingen moeten gericht zijn op verbeteringen op financieel gebied, evenals de kwaliteit en efficiëntie van gezondheidszorgdiensten. Dit is de conclusie van een rapport van het Internationaal Monetair Fonds (IMF).

Volgens het IMF wordt de sector geconfronteerd met uitdagingen om de stijgende kosten te dekken. Het merendeel van deze kosten komt voort uit de collectieve ziektekostenverzekering op het eiland, die wordt verstrekt door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Veel zorgontvangers zijn via hun werkgevers verzekerd, waarbij een klein percentage (iets meer dan vijf procent) particulier verzekerd is. Daarnaast is het Curaçao Medical Center (CMC) een belangrijke kostenfactor.

De vraag naar gezondheidszorgdiensten vanuit de bevolking neemt toe, waardoor de overheid financiële tekorten ondervindt om alles te dekken. Om dit aan te pakken, moet de gezondheidszorg ingrijpende hervormingen ondergaan. Zo wordt bijvoorbeeld het

toegankelijker maken van veel voorgeschreven medicijnen voor zorgontvangers als een belangrijk aspect van de hervorming benadrukt.

Curaçao is momenteel in gesprek met Nederland om het proces van gezondheidszorghervorming in de juiste richting te sturen.

One SXM bij de “baanbrekende” CARICOM-Afrikaanse Unie Herstelbetalingsstudiereis in Barbados

(smn-news) – “We zijn niet toevallig in het heden beland en struikelen niet naar onze toekomst”, zei Prof. Hillary Beckles tegen de vertegenwoordigers van de CARICOM en de Afrikaanse Unie (AU) tijdens een sessie van de “Herstelbetalingen en Raciale Helingsstudiereis” in Barbados, 24 - 28 juli 2023.

De CARICOM-AU-conferentie bracht perspectieven samen van leiders van de overheid en het maatschappelijk middenveld en voorstanders van Herstelbetalingen uit het Caribisch gebied, Afrika en de Afrikaanse diasporagemeenschappen over het ontwikkelen van een gezamenlijk front over Herstelbetalingen voor historische misdaden. Prof. Beckles, een wereldwijde stem van de Herstelbetalingenbeweging voor het Caribisch gebied, is de vicekanselier van de University of the West Indies (UWI) en voorzitter van de CARICOM Herstelbetalingen Commissie. One St. Martin, (One SXM), was uitgenodigd om te spreken tijdens wat de UWI-media “de baanbrekende” tour noemden. De vereniging werd vertegenwoordigd in Bridgetown door haar voorzitter, Dr. Rhoda Arrindell.

“De presentatie van One St. Martin in Barbados benadrukte ons wekelijkse MY 88.3 FM radio-informatieprogramma; en onze georganiseerde activiteiten met betrekking tot kolonialisme, Herstelbetalingen en de reactie op de verontschuldiging van de Nederlandse premier en koning voor de Nederlandse betrokkenheid bij Slavernij en de Trans-Atlantische Slavenhandel, die zij erkenden als een misdaad tegen de menselijkheid,” zei Dr. Arrindell. Volgens One SXM's inschatting wees Dr. Arrindell erop dat “de Nederlandse verontschuldiging onvolledig is omdat deze geen toezegging bevat voor niet-herhaling, uitroeiing van het kolonialisme door het Nederlandse koninkrijk, of Herstelbetalingen en andere vormen van herstelrecht.” “Namens One SXM werd ook verklaard dat discussies over Herstelbetalingen en herstelrecht ook discussies moeten omvatten over onafhankelijkheid voor St. Martin en dekolonisatie van

de Caribische regio,” aldus Dr. Arrindell. De studiereis presenteerde verschillende juridische perspectieven en zocht naar modaliteiten voor Herstelbetalingen, meer manieren om het verhaal over Herstelbetalingen te veranderen en gemarginaliseerde stemmen te verheffen,” zei Dr. Arrindell, een toonaangevende educatieve figuur op St. Martin en auteur van Language, Culture, and Identity in St. Martin.

De sprekers en deelnemers aan de studiereis - naast rechters, juristen, diplomaten en academici - omvatten de Minister van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel van de Republiek Barbados, de Eerwaarde Kerrie Symonds; Sen. Dr. the Hon. Shantal Munro-Knight, Minister van Staat; en Z.E. Yousouf Mondoha Assoumani, Permanente Vertegenwoordiger van de Unie van de Comoren bij de Afrikaanse Unie en Voorzitter van het Permanente Vertegenwoordigers Comité van de Afrikaanse Unie, aldus Dr. Arrindell. “Als vertegenwoordiger van One SXM had ik het voorrecht om de Rt. Eerwaarde Mia Amor Mottley, Premier van de Republiek Barbados, en de Vice-President van Colombia, Francia Marquez, te ontmoeten,” zei Dr. Arrindell. Premier Mottley organiseerde twee avonden van receptie voor de afgevaardigden van de “Herstelbetalingen en Raciale Helingsstudiereis” bij de Residentie van de Premier en de Herdenking van de Nationale Dag van Betekenis bij Golden Square Freedom Park. Barbados observeert het Seizoen van Emancipatie van 14 april tot eind augustus, aldus Dr. Arrindell.